

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani,
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului” Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminecă.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12).

Un șir petit prima-dată 14 bani, a doua-ora
12 bani, a treia-ora 10 bani.

Iară tratative de pace.

N'a trecut tocmai mult timp, decând am publicat comunicatul (scrisoarea) Comitetului nostru național, care spunea, că între guvernul din Pesta (zi: Tisa) și națiunea română reprezentată prin Comitetul național al ei s'au început tratative (conștătuiri) de pace, al căror rezultat avea să fie recunoașterea drepturilor noastre naționale. Aceste tratative n'au avut însă nici un rezultat, căci guvernul-Tisa umblă și de data aceasta cu mișeli: credeă, că întreg neamul românesc va sări numai decăt în partidul guvernamental și cu asta guvernul va fi împlinit porunca celor de sus de-a împacă pe Români. Mai voiă să numească și câțiva fișpani români aleși dintre ceice s'au vândut de mai înainte cu trup cu suflet necuratului în chib de șovinism maghiar.

Se'nțelege, că comitetul nostru național a respins astfel de condițiuni de pace, cari sunt o batjocorire obraznică a neamului românesc. (Pe noi nu ne arde, ca să avem câțiva lihniți de mărire în posturi de fișpani, nici nu vrem să avem deputați slugi în partidul guvernamental. Avem și acum patru, ai căror părinți au fost Români. Dar acești nenorociți, ajunși un fel de Țigani ungurești, au simțământul de vrednicie așa de tâmpit, încât când primministrul Lukaci au avut îndrăzneala să declare în dietă, că legea electorală e astfel întocmită, încât Românii să aibă cât mai puține voturi, nici n'au eărăit, ci au votat-o chiar și cu schimbările în rău făcute la propunerea nemeșilor paraziti din Ardeal și tovarășilor lor sași. Când va ajunge națiunea română din Ardeal și Ungaria să fie reprezentată prin astfel de lași, sfârșitul ei e aproape.

Mai marii națiunii române, alcătuiți în Comitetul nostru național, se'nțelege că au respins cu indignare astfel de propuneri și lucrul adormise. Ce se întâmplase? *Primejdia unui războiu cu Rusia părea înălăturată* și astfel cei dela cârma statului nostru credeau că pot să-și bată și mai departe joc de noi, căci *pentru moment* nu mai aveau trebuință de sângele nostru. Căci noi Românii nu e ertat să uităm nici o clipă, că *chestiunea română* nu e numai a statului nostru, ci e o *chestiune europeană*, adică o chestiune, care interesează Europa întreagă. Nu e vorba numai de cele aproape patru milioane de Români ai monarhiei, ci de întreaga națiune română, care cuprinde în sine înainte de toate și pe cele șapte milioane și jumătate din România și pe cele două milioane din Basarabia.

Se vede însă, că earăși se ridică nori grei pe orizontul politic. Așa numita demobilizare e un moft, căci și în Austro-

Ungaria, și în Rusia armatele sunt tot concentrate. Aceasta o dovedește mai bine cele scrise de câteva gazete jidano-maghiare, indeosebi de „Pesti Hirlop“, care vestește, că după Paștile catolice tratativele de pace între guvern și națiunea română vor începe de nou. (Dacă n'ar fi teama de încurcături externe (cu alte state) de sigur, că guvernul din Pesta n'ar fi ascultat de nou de *porunca venită de sus* să înceapă tratative nouă. Dl Dr. Teodor Mihali o și spune de altminteri, că nu noi Românii ne-am apropiat de guvern, ci acesta s'a văzut silit să înceapă tratative cu reprezentanții națiunii române, adică cu membri Comitetului nostru național.

„Pesti Hirlop“ spune, că la aceste tratative vor lua parte și arhierii români, apoi chiar și cei patru deputați-slugi guvernamentali. Cu primministrul Lukaci vor trata despre îndeplinirea legii de naționalități, cu ministrul școalelor Iancovici despre înlăturarea legii barbare a lui Aponi și cu ministrul de justiție Balog despre încetarea proceselor de presă.

Un redactor dela gazeta „Budapester Tagblatt“, scrisă nemțește și de multeori cu dreptate pentru naționalitățile nemaghiare dela noi,*) l-a rugat pe dl Dr. Mihali, deputatul nostru și președintele clubului naționalităților, să-i dea informațiuni despre aceste tratative. Iată, ce a spus dl Mihali:

Episcopii români nu iau parte la tratative. Fruntașii nostri naționaliști s'au pus însă în legătură cu arhierii români, pentru că în tratativele de pace e vorba și de bisericile și școalele noastre confesionale, ale căror căpetenii sunt tocmai episcopii nostri cu consistoarele.

Cu *deputații guvernamentali*, cari au fost odată Români, fruntașii neamului nostru nu au nici o atingere. Cu ei nu vorbesc nici în chestiuni private, căci ei sunt vinovați de guvernele tăragănează mereu să ne dea dreptate.

Cele spuse de dl Dr. T. Mihali sunt spuse din sufletul poporului nostru. Arhierii nostri nu se pot pune pe față în fruntea luptelor noastre politice. Ei au să respingă cu toată puterea orice încercare de-a lovi în bisericile și școalele noastre naționale, dar lupta pe câmpul deschis are să o ducă poporul român întreg condus de fruntașii, pe care și-i-a ales el și cari sunt membrii comitetului nostru național. Aceștia, poporul și fruntașii lui aleși, au datorla și și pot lupta fără teamă, că vor primejdui vr'un așezământ cultural.

Tot din sufletul poporului român a vorbit dl Dr. Mihali, când a spus, că na-

*) De aceea e și urgisită de cei dela putere și de — Sași!

țiunea română nu-i socotește pe cei trecuți în tabăra dușmană de vrednici ca să schimbe o vorbă cu ei. Și are dreptate, căci privind cine sunt aceștia, ne cuprinde scârba cea mai mare. E *Csokan*, care a dat gimnaziul românesc din Năsăud pe mâna dușmanului, e *Mangra* renegatul, *Sziegeszku*, un nimeni, *Burdia*, care a făcut pagube uriașe în averea și sufletul grănițerilor dela Caransebeș. Pentru aceștia națiunea română are numai dispreț și scârbă și ar fi o mare greșală din partea fruntașilor nostri, când s'ar murdări latingându-se de ei.

Ce privește tratativele de pace, noi credem, că și de data aceasta e vorba de o nouă înșelătorie din partea guvernului. Au trecut patruzeci de ani, decând primministrul de pe vremuri Lonyai a încercat cea dintâi tragere pe sfoară a Românilor, cari începuseră lupta grea împotriva lăcomiei celorce din nenorocire au ajuns din cauza dualismului păcătos în fruntea treburilor țării. Incercările acestea de înșelăciune au continuat și de-atunci încoa, chiar și sub cel mai barbar primministr, Tisa Calman, tatăl lui Tisa cel de astăzi. Toate au fost zadarnice, căci Românii au văzut mișelia. Și deatunci până astăzi dieta din Pesta a votat mereu legi anume croite, ca să fim nimiciți în cultura noastră și în averea noastră. Iar administrațiunea Ungariei, numită de înșiși Maghiarii cinstiți *aziatică* a continuat să ne asuprească cu mijloacele cele mai ticăloase. De altminteri e destul să ne aducem aminte de *legea lui Aponi*, nimici-toarea școalelor noastre, și de *legea cea nouă electorală*, care ne jefuește partea cea mai mare a bărbaților nostri de dreptul de vot, adică de dreptul de-a ne avea și noi cele patru milioane de Români, reprezentanții nostri la facerea legilor.

Iată pentru ce avem noi convingerea tare, că tratativele de pace sunt purtate de guvern numai de groaza încurcăturilor din afară și numai ca să ne înșele de nou adormindu-ne. Dar și el se va convinge, că națiunea română nu mai poate fi înșelată și în curând tot va trebui să i-se dea drepturile, ce i se cuvin.

Anglia și Tripla-Înțelegere. E știut, că cele șase Puteri mari ale Europei sunt împărțite în două grupuri: deoparte Tripla-Alianță compusă din Germania, Austro-Ungaria și Italia, de altă parte Tripla-Înțelegere compusă din Franța, Rusia și Anglia. Împărțirea aceasta s'a putut vedea mai bine în războiul balcanic, când Tripla-Înțelegere s'a dat cu totul de partea aliaților balcanici și lucră împotriva dorințelor Austro-Ungariei mai ales. În ce privește Tripla-Înțelegere, nu se știau condițiunile sub cari s'a alăturat Anglia la Franța și

Rusia. Intr-o şedinţă a parlamentului englez, ministrul Asquith a declarat, că *nu există nici o îndatorire secretă, prin care Anglia ar putea fi silită să ia parte la un războiu.*

Astfel de îndatoriri există însă între Franţa şi Rusia, apoi între Austro-Ungaria şi Germania mai ales.

Pentru Maghiarii din Ardeal. Incă de mult se înfiinţase în ministerul de agricultură un fel de birou, care n'avea altceva de lucru, decât să încarce pe Săcuii din Ardeal cu tot felul de bunătăţi: să le dea vite de prăsilă, seminţe, să le înfiinţeze bănci, fabrici, să le căpătuească copiii pe la meşerii şi câte alte bunătăţi. La traiul acesta de pomenagii (oameni, cari trăesc din pomană) au răvnit şi ceilalţi Maghiari din Ardeal şi acum biroul se va mută la Cluj.

Şi se mai vorbeşte de dreptate în ţară şi de tratative de pace, când banii nostri sunt mâncaţi de toţi leneşii!

Episcopul Antal pe ducă. Din dieceza păgână vin ştiri înveselitoare. Protopopii maghiarizatori au fost alungaţi de bravi Români din părţile Sătmăului. Administratorul episcopesc Antal s'a spăriat şi vrea să-şi dea demisia, cu toată gunoia popesc de renegaţi ruteni vreau să-l oprească.

Veste tristă vine numai din Murăş-Oşorheiu, unde protopopul, care şi anul trecut îndrăznise să cetească evanghelia ungurească, îşi face de cap cu slugărnicia lui. Să-i fie ruşine! Dar Românii de-acolo dorm?

Tratatul între opoziţie şi guvern. Nu demult s'a prezentat deputatul Deji, cel cu acuzele contra primministrului Lukaci, la Khuen-Hedervari, care e acum preşedintele partidului muncii. O gazetă din Viena spune, că Deji a pus, în numele opoziţiei, următoarele condiţiuni pentru încheierea păcii între opoziţionali şi guvernamentali:

Tisa şi Lukaci să plece.

Legea electorală să se schimbe astfel, încât dreptul de vot să se dea dela vârsta de 24 ani în sus. (Celelalte condiţiuni mişeleşti să rămână!).

Opoziţia recunoaşte celelalte legi votate, dar regulamentul dietei să fie schimbat în unele puncte.

Statificarea notarilor. În Maiu se va prezenta dietei proiectul de lege despre statificarea notarilor comunali şi cercuali. Graba aceasta se explică prin noua lege electorală, care dă notarilor un rol însemnat la compunerea listei alegătorilor, la statorirea dreptului de alegere şi chiar la votare. Guvernul duşman dreptăţii se grăbeşte să facă din notari nişte unelte şi mai supuse lui decum erau până acum.

O adunare a Slavilor-de-meazăzi (Croaţi şi Sârbi din Croaţia-Slavonia, Dalmaţia, Bosnia şi Herţegovina şi Sloveni din provinciile de meazăzi ale Austriei) s'a ținut săptămâna trecută în Abbazia lângă Marea-Adriatică. Scopul a fost să se sfătuească asupra mijloacelor de întrebuinţat pentru a aceste popoare să scape de orice asuprire a altor popoare străine (la noi de-a Maghiarilor). Câţiva membri dintre cei mai de frunte ai Croaţilor au înaintat, înainte de deschiderea congresului, Moştătorului nostru de tron un memorandum, prin care îl roagă să grăiască de liniştirea poporului croat până nu e târziu, căci rândul de oameni de acum e cel din urmă

care mai crede, că-şi va putea înfăptui dorinţele naţionale rămânând legat de monarhie!

Asta însemnează, că tinerimea e crescută în ideea, că trebuie să se rupă de Austro-Ungaria, altminteri vor fi nimiciţi de ceie vreau să le răpească limba şi celelalte drepturi naţionale.

Despre mişeliile alegerii dela Sasca am primit raport, pe când foaia era sub tipar. De aceea publicăm unele amănunte numai la „Ultime ştiri“.

Ticăloşia dela Ungvar.

Despre ticăloşia şi batjocura făcută întreg neamului nostru prin purtarea de başibozuci de pustă a renegaţilor teologi din amăritul neam al Rutenilor publică gazeta zilnică a partidului naţional român amănunte, din cari dăm şi noi pe cele mai însemnate. O facem aceasta, ca să vadă ai nostri, cum nu numai guvernele şi întreaga administraţie a patriei noastre cutează să-şi bată joc de noi, dar chiar şi lăpădăturile altui neam, care maghiarizându-se a ajuns Țiganii naţionalităţii maghiare. Din cele întâmplate acum la Ungvar şi anul trecut la Oradea-mare se mai vede încă ceva: păcatul strigător la cer, pe care l-au săvârşit conducătorii diecezei greco-catolice române dela Oradea, cari cu toate veniturile uriaşe ale acestei dieceze n'au clădit un seminar, în care tinerimea noastră să se poată pregăti în spirit naţional pentru frumoasa slujbă de *preot românesc*. Dacă se vor deşteptă în sfârşit ceie au dormit până acum, putem mulţumi lui D-zeu, că renegaţii scârboşi dela Ungvar şi-au dat arama pe faţă. Iată ce spune corespondentul:

La 15 Martie n. poporul unguresc are o serbare naţională, cum e la noi 3 Maiu (adunarea de pe Câmpul Libertăţii din 1848). Incă înainte de 15 Martie, teologii renegaţi ruteni pregătiseră o mişelie în contra celor 13 teologi români, pe cari voiau să-i batjocorească aşa de rău, încât aceştia să-şi peardă judecata rece şi să facă ceva, pentru care să fie daţi afară din seminar. Me-nu îi întrebau rânjind: voi nu vreţi să vă faceţi martiri ca cei dela Oradea? Iar în sara serbării lor, unul Terebeş, care era beat, a început ceartă Țigănească cu teologul român.

La serbarea de 15 Martie teologii români n'au luat niciodată parte, mai ales, că nici nu sunt membri ai societăţii teologilor ruteni renegaţi, care aranjează serbarea. Când erau la masă, acelaş Terebeş, beat ca un cociş unguresc, a început să cânte himnusul, un cântec unguresc, pe care-l cântă Ungurii cum cântăm şi noi „Deşteaptă-te Române“ la serbările noastre. Teologii români şi-au văzut de treabă. Atunci haita Rutenilor a început să urle, că Românii sunt vânzători de patrie, că n'au vrut să se scoale în picioare, când Terebeş răcniă „himnusul“. După ce i-au înjurat în modul cel mai murdar, au alergat la director, unde au spus câte minciuni toate. Acesta a pornit cercetare, dar fiind şi el un Rutean renegat Ține parte teologilor ruteni. Aceştia au avut chiar îndrăzneala să propună bravilor nostri tineri să iscălească o hârtie, prin care să recunoască greşala lor de-a nu fi cinstit cântarea aceea străină. Românii au respins aceasta cerere obraznică. Directorul a cerut atunci, ca Românii să cânte himnusul şi să facă în scris o lucrare, în care să răspundă la întrebarea: ce respect datoreşte un cetăţean maghiar

himnusului unguresc? Nici la aceasta nu s'au învoit, căci ei nu sunt Maghiari, prin urmare n'au nici în clin nici în mănecă cu cântecele ungureşti. Noi Românii, ca toţi cetăţenii Ungariei, Maghiari, Români, Germani sau de ce naţie ar fi, avem să cinstim *Imnul Împăratului* (Doamne Ține şi protege — Patria şi pe Împărat). Cântecele străine n'avem nici să le hulim, dar nici să le cinstim.

Lucrul e acum înaintea episcopului lor. Acesta se ntelege, că nu va face dreptate tinerilor nostri. Urmarea va fi, că teologii români vor trebui să părăsească seminarul cuib de renegaţi scârboşi, ceea ce e foarte bine.

Iar noi toţi vom zice iubitorilor nostri teologi: v'aţi purtat cu vrednicie şi aţi făcut cinste neamului nostru. Să trăiţi şi să vă vedem la muncă în ogorul naţional. Din voi nu pot să iese decât păstori buni ai neamului românesc. Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Ştiri politice din străinătate

Intâmplarea cea mai însemnată în timpul din urmă al războiului a fost **cucerirea Adrianopolului**, despre ceea ce am amintit şi în numărul trecut al foii. La 12/25 Martie viteazul Şucri-Paşa trimisese cea din urmă telegramă prin telegrafia fără fir la Constantinopol. În ea spunea, că duşmanul a început un atac mare şi o luptă sângeroasă e în curgere. Nu ştie, care va fi rezultatul, dar în cazul, când duşmanul va izbuti să intre în oraş, va găsi numai ruine, căci va arunca totul în aer.

Planul nu l-a putut îndeplini întocmai. Bulgarii şi Sârbii, ajutaţi de o ceaţă groasă şi dispreţuind moartea au năvălit cu furie asupra forturilor din afară şi după o luptă de două zile le-au cucerit. Sucri-Paşa a aruncat în aer cu dinamită căzărmi, magazine şi alte clădiri. Soldaţii turci s'au mai împotrivit şi în oraş câţva timp, dar pe urmă au fost învinşi. Sucri-Paşa, văzând zădărnicia oricărei împotriviri, s'a predat împreună cu o armată de peste 50 de mii de soldaţi, între cari şi mulţi generali.

Cei dintâi, cari au intrat în oraş, au fost Sârbii. Peste tot, fără ajutorul artileriei sârbeşti Bulgarii nici acum nu ar fi putut cuprinde oraşul, căci ei nu aveau tunuri de asediu (tunuri de bombardare).

După ce s'a făcut predarea, a venit regele Ferdinand dela Sofia cu principii în oraş, fiind primit de populaţiunea bulgară cu mare însufleţire. Sucri-Paşa i-s'a prezentat şi descinzându-şi sabia i-a dat-o regelui bulgar. Acesta însă n'a vrut s'o primească zicând, că un general aşa de viteaz cum e Sucri-Paşa e vrednic să o poarte chiar şi după ce a fost învins. Sucri-Paşa e acum în Sofia.

Se ntelege, că Bulgarii şi Sârbii încă au avut pierderi grozave, ceea ce se vede şi de-acolo, că cu un singur tren au sosit la Belgrad 1500 de răniţi şi alte mii de răniţi vor mai sosi.

După cucerirea Adrianopolului o parte a armatei bulgare a plecat pentru întărirea armatei dela **Ceatalgea**. Aici Bulgarii încă au înaintat şi au cuprins locurile, pe cari le perduseră mai înainte. Ei au izbutit chiar să împingă mijlocul armatei turceşti spre Constantinopol. De aici au fost trimise trupe nouă în contra Bulgarilor la Ceatalgea.

Cu toată nenorocirea, care s'a abătut asupra Turciei, unii din fruntașii lor din Constantinopol nu încetează cu încercările de răscălaș. Acum de curând au fost arestați câțiva, cari voiau să răstoarne și pe Sultan.

Vaporul turc de războiu **Hamidie**, spaima Grecilor și a Sârbilor în Marea-Adriatică, a bombardat de nou portul ocupat de Sârbi San Giovanni di Medua, dărâmand mai toate casele și omorînd mulți oameni.

Munteneșii le merge tot rău. Având în vedere, că sunt un popor mic, ei au avut cele mai mari pierderi dintre toți aliații, căci au pierdut, morți și răniți, a treia parte din oamenii ei la războiu. În țară e primejdie de foamete, cu toată Rusia le-a trimis cantități mari de grâu. Cu toate acestea ei nu vreau să se lase de cucerirea orașului **Scutari**. Puterile prin ministrii lor dela Cetinie (capitala Munteneșului) le-au pus de nou în vedere, că Scutari trebuie să rămână Albaniei, Munteneșii nu vreau însă să asculte și se bizuie multe pe Ruși. Ministrul rus încă le-a recomandat să se lase de Scutari, dar el e totodată contra Austro-Ungariei și Italiei, cari ar vrea să silească cu armele pe Munteneșii și pe Sârbi să părăsească Scutari. Până acum guvernul munteneș de-a declarat sus și tare, că el nu vrea să știe de părăsirea Scutarilor.

Comandantul Essad-Pașa a fost rugat de conzului din Scutari să lase pe străini și pe civili să părăsească orașul. Essad-Pașa nu s'a învoit, căci nu are poruncă dela Constantinopol. Acum au intervenit ministrii Puterilor din Constantinopol să i se dea ordin în privința aceasta. În urma acestora de câteva zile bombardarea orașului a încetat.

Neînțelegerile dintre aliații balcanici ard sub spuză. Grecii vreau să concentreze 150 de mii de soldați la Salonic, la care răvnesc Bulgarii. Sârbii din Macedonia prigonesc pe Bulgarii. Mulți comitați bulgari au dispărut fără să se știe de urma lor. După încheierea păcii cu Turcii se va vedea, ce va urma între aliați.

Căzând Adrianopolul, s'au mărit și speranțele de pace. Acum mai e vorba nu-

mai de statorirea graniței dintre Bulgaria și Turcia. Bulgarii ar vrea să ajungă cât mai aproape de Constantinopol, la ceea ce se împotriva nu numai Turcii, dar și Puterile din Tripla-Alianță.

Conferența ambasadurilor dela Londra a hotărât marginile Albaniei de către Muntenegru și Macedonia. Mai sunt de hotărât cele dela meazăzi, către Grecia. La pertractări a luat parte și trimisul României, dl ministru Mișu dela Londra, căci e vorba și de soarta Românilor din Albania. Tot în interesul Românilor din Albania și Macedonia s'au prezentat și delegații lor la ministrul de externe englez și la ambasaduri. Din Londra, delegații au plecat la Berlin și la Roma pentru acelaș scop.

Conflictul româno-bulgar nu s'a deslegat nici până acum. Ambasadorii din Petersburg au făcut o propunere mijlocitoare, ca adevărat Bulgaria să lase României toate întăriturile Silistriei și o bucată mai mare la Marea-Neagră, în schimb orașul să rămână tot Bulgariei. Propunerea a fost respinsă și de Români și de Bulgari.

Interesant e, că gazetele cele mari rusești recunosc dreptatea României, dar zic, că să se lase de Silistria și să încheie o alianță cu Rusia și cu Bulgaria contra Austro-Ungariei, căci numai așa vor fi scăpați Românii din Ungaria de jugul, sub care gem. Ba din Londra a venit chiar știrea, că Rusia ar da României partea cea mai mare a Basarabiei, tot cu condițiunea de-a se lăpăda de alianța cu Austro-Ungaria asupra Români și a se alia cu Rusia.

În curând trebuie să se hotărască într'un fel și conflictul acesta.

România și Bulgaria.

Bulgarii, cari sunt foarte șireți, s'au grăbit să plătească gras pe mulți gazetari francezi și englezi mai cu samă, dar și germani, ca să publice despre ei articole, în cari țara lor să fie lăudată peste măsură și arătată ca fiind cu mult mai înaintată în comerț, industrie, căi ferate, armată, școale, în sfârșit în toate! Lumea îi crede pe mincinoșii plătiți, dar *datele statistice oficiale* dovedesc contrariul. Noi Românii din Transilvania și Ungaria ne interesăm de

tot ce privește România, căci hulirea României e și hulirea noastră, fala României e și fala noastră. De aceea dăm în cele următoare câteva date statistice oficiale (cum le spun adevăratele ministere) din Bulgaria și România dinainte de războiul balcanic, pentru a și Românii noștri de-aici să cunoască starea adevărată a lucrurilor.

Bulgaria.

România.

1. Populațiunea.

4 mil. 400 de mii. 7 mil. 300 de mii

2. *Excedentul nașterilor* (câte nașteri mai multe decât morți).

1909: 59,299 94,017

3. Drumuri de fer.

1928 kilometri 3690 kilometri

4. Orașe mai mari de 50,000 locuitori.

Sofia	102,812	București	320,000
Filipopol	50,000	Iasi	75,000
		Galați	71,721
		Braila	64,620
		Ploiești	56,325
		Craiova	51,973

5. Veniturile țării (1910/1911).

173 milioane 583 milioane.

6. *Comerțul exterior* (import și export).
306 milioane 1026 milioane.

7. Capitalul din industrie (fabrici).

50 milioane 614 milioane.

8. Armata (1912) în timp de pace.

Ofițeri	3,807	4,581
Soldați	57,491	98,057
Cai	10,803	20,839

9. Învățământul.

24 milioane 48 milioane

Copii în vârstă de școală (1909)

575,764 938,416

Au cercetat

321,182 584,953

Câți știu carte (1909)

28 la sută 39 la sută

Școli primare

3105 4695

Bulgaria are o universitate cu trei facultăți, România două universități complete. România mai are școală de ingineri, școală de științe de stat și alte școli înalte, cari lipsesc Bulgariei.

Se vede deci, că tocmai în privința învățământului și al științei de carte, cu care vreau să se laude mai mult, Bulgaria e în urma României.

Cu paloșul.

Scenete vitejască din vremea descălecatului Moldovei

de

Radu Rosetti.

(Urmare)

I-am jurat că-i voi împlini toate dorințele și știu că el o închis ochii având desăvârșită încredere că-mi voi îndeplini jurământul.

Aice iar tăcu și făcu semn lui Mihai să-i deie apă. După ce bău urmă:

— Mi-am împlinit jurământul, nu cu sfîntenie dar cu dragoste, căci după fericirea de care avusesem parte cu Voicu, nu puteam să am alta mai mare decât aceea de a te vedea crescând în putere, în minte, în frumusețe, o podoabă a ochilor mei! Toate dorințele pe câte o mamă o putut să le aibă, tu le-ai împlinit.

— Mamă, am fost nevrednic de bună-

tatea ta, izbucni atunci Gheorghită, acoperind mâna rănitei cu sărutări fierbinți.

— Nu vorbi astfel dragul meu. Care o fost mama, care o avut parte de fiu blând către dânsa ca tine, înțelept ca tine, viteaz ca tine, frumos ca tine. Mamă mândră de copilul ei ca mine, n'o fost nici n'are să mai fie.

Și-acuma, dragul meu, puțin să se mai suie soarele și voi fi departe, departe de tine, tu mângâierea văduviei mele. Voi fi iar lângă Voicu meu iubit și-i voi putea arăta cum am răsplătit încrederea care o pus-o în mine, îi voi putea mulțumi pentru darul ce mi l'o făcut în tine.

Cele de pe urmă cuvinte erau mai mult un șoptet; Șalga tăcu și închise ochii. Fața ei se făcuse albă ca varul, trupul rămăsese nemișcat.

Gheorghită crezând-o moartă, se aplecă și o sărută pe frunte. La această desmierdare, deschise ochii și-i făcu cu dânsii semn că n'a murit încă apoi îi închise iar.

După o tăcere destul de lungă îi des-

chise și glasul ei se auzi, dar acum slab de tot.

— Înainte de a muri trebuie să-ți dau un sfat. Știu că iubești pe o fată. Ea este frumoasă și de neam bun. Îți doresc să fii fericit cu dânsa, dar făgăduiește-mi că vei lua-o în căsătorie numai dacă vei simți că ai încredere deplină, nemărginită într'însa cum am avut și eu în tatăl tău, cum o avut el în mine. Jură-mi că cât vei avea cea mai mică, cea mai neînsemnată îndoială despre iubirea sau despre statornicia ei, nu vei lua-o.

— Mamă, zise Gheorghită cu hotărîre. Acea fată este pricina morții tale fiindcă, de rămâneam acasă în loc să mă duc s'o văd, plecam eu în locul tău, și nu te pierdeam. Mamă, de acum înainte pot avea numai ură pentru acea fată, căci o privesc ca ucigașa ta. Inima ta de mamă o judecat-o bine. Îți jur, mamă, că ea nici odată nu-mi va fi soție.

— Bine cuvântat să fii, și Dumnezeu să-ți audă jurământul, zise atunci Șalga cu

Ce scriu alte gazete?

Ținuta trădătoare a deputaților sași când cu votarea barbarei legi electorale e înfierată cum trebuie și de un Sas al lor. Fostul profesor naționalist sas, dl *Lutz Korodi*, care încercase să desmorțească pe Sași din slugărnicia lor față de toate guvernele șoviniste din Pesta și pentru aceasta l-a silit tot Sașii să plece dintre ei la Germania, scrie în marea revistă *Preussische Jahrbücher* (Analele Prusiene) un articol, în care arată greșala cea mare a Sașilor, care se va răzbună în viitor. Iată ce zice dl Korodi:

Ținuta Sașilor e deadreptul dureroasă, deoarece pentru un mic favor (câștig deosebit) își atrag ura celorlalte popoare, cari sufer același jug în Ungaria, între cari ei Sașii ar voi să fie singurii privilegiați. Și astfel ei întârzie într'adins să se alăture la lupta comună a celor jefuiți de drepturi în Ungaria. Poatecă din acest gheșeft să se aleagă cu ceva câștig, dar pierderea morală pentru timpul viitor va fi cu mult mai mare decât folosul din acest gheșeft. Dar nu numai Românii îi acuză pentru egoismul și ura lor față de cei ce sufer, ci și Svabii din Banat. Iarăși iese la iveală vechea frică a samsarilor sași, ca de dragul unor perderi momentane să-și uite de socoteala ce ar trebui să o facă cu acele puteri, cărora le este rezervat fără îndoială viitorul. Și din partea Românilor auzim din când în când, că stau în pertractări cu guvernul din Pesta. Dar aceea ce cer Românii e totdeauna în folosul tuturor naționalităților. Ei cer ștergerea legii lui Aponi și îndeplinirea legii de naționalități. Acestea sunt cereri, pe cari Nemaghiarii și-le pot însuși. Pe Români îi conduce o idee, pe Sași interesele unui grup separatist, care perde orice legătură cu lumea, ce-l încunjoară.

Vorbitorul deputaților sași (deputatul Schuller) cere o astfel de schimbare a proiectului de lege,*) care să împedecă ca stăpânirea unei grămezi fără cultură să steargă vechea cultură săsească de opt veacuri și jumătate. Aceasta observare aruncată cu dispreț privește bineînțeles pe Români. Dar cine a putut observa vreodată din nemijlocita apropiere cu câtă putere să ridice mințile românești din aceasta grămadă, cum o

*) Darea de 20 și 40 cor., care s'a și primit.

glasul mai tare și, trăgându-l ușor de mână îl făcu să se plece și-l sărută pe frunte și pe obraz, îi netezi părul cu mâna: apoi zise încet, ca pentru dânsa:

— Nu mor în zadar.

Dar acum se auzi un tropot de cai și glasuri numeroase.

Toma Alimoș cu Părintele Isaia, cu Băncilă, cu Bibire și cu toate căpeteniile s'apropiau răpede de ei.

— Ce văd aice, strigă Toma Alimoș, sărind de pe cal, Jupâneasa rănită și după o izbândă ca aceea de astăzi, dar nădăjduiesc că rana este ușoară.

Mihu făcu semn că nu mai este nici o nădejde.

Cu toții o încunjurară, pătrunși de durere, căci ea era privită ca o mamă de întreg Codrul și de întreaga Lăpușnă. Ochii ei care se uitau împrejur dădură de Părintele Isaia; făcu semn să i-se deie puțină apă și, după ce bău ceru să fie lăsată singură cu călugărul, ca să se spoveduiască.

numește deputatul sas, și câtă putere neîntrebuințată odihnește încă în afunzimile acestui ocean național, trebuie să fie cuprins de groază, când pentru aceasta sumeție săsească va veni timpul unei răzbunări. Și aceasta se va întâmpla cu siguranță atunci, când preponderanța (puterea mai mare) tinărului popor român se va mări prin sporirea repede a elementelor sale de cultură întrecând chiar cu numărul și clasa intelectuală săsească.

Cele prorocite de dl Lutz Korodi se vor împlini și încă într'un viitor mai apropiat decum îl bănuiesc Sașii. Batjocura sângeroasă a deputatului Schuller, care a avut obraznicia să declare națiunea română ca fiind o turmă de animale va întări numai ura noastră îndreptățită contra acestui neam pripășit între noi, unde a trăit totdeauna gudurându-se pe lângă cei mai tari și asuprind cu armele minciunii pe cei ce credeau slabi. Am dat dovezi, că știm urî și știm plăti fărădelegile, pe cari nu le-am uitat nici după veacuri și cu atât mai puțin le vom uita acum, când sute de mii de Români le găsesc în gazetele și cărțile noastre. Jidanii, cari cu prăvăliile lor au împănănat stradele orașelor săsești alungând pe negustorii și meseriașii sași, nu-i vor scăpa, cu toată dragostea la toartă între acești aliați jidano-sași.

Dela Românii din America.

IV.

(Urmare și fine).

Unica mângăere a lor este *pedia*. Plata se face tot la două săptămâni, de obicei Sâmbăta, care se numește *pay-day* (zi de plată). Din acest cuvânt Românii noștri au format un cuvânt româno-american *pedie*, dându-i înțelesul de plată de două săptămâni.

Pedia cea mai mică pentru un muncitor care nu pierde vre-o zi de lucru este 25 dolari. Câștigul lunar cel mai mic este, prin urmare, 50 dolari (250 cor.). Muncitorii mai îndemânatici și statornici câștigă însă și 100—120 dolari pe lună (500—600 cor.).

Din *Pedia* aceasta Românii noștri își plătesc mai întâiu *bortul* și datoria la *saloeane*. Sub *bort* (englezește *board-masa* și locuință), Românii noștri înțeleg toată în-

ținerea: locuință, masă și spălatul rufelor. *Bortul* costă pe lună 14—18 dolari, după cum într'o cameră locuiesc 2—3 sau mai mulți chiriași. Mai ales la început, locuințele lăsau foarte mult de dorit sub raportul curățeniei. Românii noștri, imigrați cu gândul de a face cât mai multe parale și în vreme cât mai scurtă, preferau să doarmă câte 2 inși într'un pat, câte 4—5 într'o cameră mică și joasă (cum sunt în general locuințele în America), numai și numai ca să poată economisi 3—4 dolari mai mult pe lună. Și patronii borturilor profitau și ei de această sgârcenie a bieților noștri muncitori, așezând tot mai multe paturi într'o chilioară mică.

Astăzi în această privință stăm mai bine în cele mai multe locuri.

Datoria la *salon* este mai mare sau mai mică, după cum este omul. Băutura fiind foarte efțină: o halbă de bere 5 cenți (25 bani) — berea este băutura de căpetenie în America — trebuie să fii bețiv ca să cheltuești o sumă mai mare pe lună. În general se poate spune că un muncitor cu o *pedie* de 25 dolari (50 dolari pe lună), poate să economisească pe lună 20 dolari (100 cor.). Cei cari știu să facă economie, își văd de lucru și nu schimbă fabrica tot la 3—4 luni, câștigă și mai mult și pot să economisească pe lună 30—40 dolari (150—200 cor.) fără să ducă vre-o lipsă.

Intre cei dintâiu imigranți români în America vor fi fost, fără îndoială, mare parte și aventurieri, cari au părăsit patria ca în lumea nouă să facă averi cum au făcut atâția alții, iar în lumea veche să li se piardă și amintirea. Majoritate covârșitoare a imigranților români au alcătuit-o însă în trecut și o alcătuiesc și acum oamenii năcăjiți, cari au părăsit vatra strămoșească ca în lumea nouă să-și încerce norocul și să câștige atâta ca să-și poată răscumpără moșile încărcate în datorii.

Și an de an s'au plătit, în Ungaria, mii și sute de mii de coroane cu bani românești din America și an de an s'au cumpărat acasă sute și mii de pogoane de pământ cu banii trimiși de cei ce au plecat în America cu gândul să nu uite de cei de acasă.

Astăzi, ajutorul bănesc anual ce-l primesc Românii din Ungaria trece peste 30 milioane coroane. Pentru a se trimite o astfel de sumă ar fi de ajuns, ca a treia

Cu toții se depărtară, mârșniți până în fundul inimii.

Spovăduirea fû scurtă, în curând călugărul îi chemă și Gheorghită îngenunchiă din nou lângă Șalga: ea îi netezi fața cu mâna, uitându-se la el cu nespūsă iubire și nespūsă jale și apoi, făcându-i semn să-i ridice capul și umerile, își adună puterile și zise cu un glas întretăiet, dar încă destul de tare:

— Voevoade Toma, Căpitanilor, kneji, hotnogi și oșteni. De multeori auzitu-v'am zicând că nu este dorința a mea care nu ați împlini-o cu bucurie. Sunt în ciasul morții și aș voi să vă cer să vă legați prin jurământ că 'mi veți împlini cea de pe urmă voință.

Toți strigară într'un glas:

— Jurăm să-ți împlinim dorința oricare ar fi.

— Te rog, Părinte, pune-mi crucea pe piept.

Părintele Isaia îi puse pe piept crucea de abanos ce o purta atârnată de gât.

— Intindeți fiecare dreapta de asupra crucii.

Toți întinseră mâna.

— Jurați, zise ea, că veți da ajutorul vostru întreg și fără preget oricărui Român care va lucra pentru întărirea și mărirea neamului nostru.

Toți răspunseră într'un glas:

— Jurăm.

— Iar tu, adaoase ea către Gheorghită, jură mamei tale care are numai câteva clipe de traiu, că vei fi în fruntea oricărei lupte pentru întărirea și mărirea neamului român.

— Jur! zise Gheorghită.

Peste puține clipe Șalga își dădea cel de pe urmă suflet.

Dupăce Gheorghită îi închise ochii, se făcu o targă alcătuită din sulici legate împreună și încrucișate, apoi trupul mamei tânărului Căpitan de Codru fû depus pe această targă și acoperit cu mantale oștenești. Fû pornit spre Gradiște unde îl urmară toate căpeteniile oastei.

Izbânda creștinilor fusese desăvârșită.

parte a Românilor din America, 30,000 de imigranți, să trimită câte 1000 de coroane pe an. Suma aceasta medie este însă de parte de realitate. Sunt imigranți români, cari trimit anual câte 2000—3000 coroane. Astfel numai ciobanii din Poiana-Sibiului, cari păzesc turmele de oi din Montana, trimit în satul lor an de an aproape 1 milion de coroane. (Din *Youngstown*, unde trăiesc azi cei mai mulți Români, s'au trimis în anul trecut peste 3 milioane de bani românești. Adresându-mă băncilor mai mari americane ce se ocupă cu trimiteri de bani am putut controla trimiterea alor peste 28 milioane cor. Și sume însemnate se trimit prin agenții recunoscute sau în scrisoare recomandată, iar cei cari se întorc acasă duc banii cu ei. Nu este nici o exagerare dacă afirmăm că în anul 1912, care a fost atât de critic în Ungaria, imigranții români din America au trimis la ai lor aproape 40 milioane de coroane.

Acesta nu este însă întreg câștigul care se realizează în America. An de an se pierd nenumărate zeci de mii de coroane încredințate agenților necunoscuți. Agențiile cari se ocupă cu trimiterea de bani cele mai multe sunt înființate de oameni fără capital, cari vreau să trăiască pe urma câștigului ușor ce se poate realiza din acest ram de afaceri. Neavând însă capital, ca să-și câștige un capital oarecare operează cu banii dați lor spre expediere și așteaptă să primească bani dela alți clienți ca să trimită banii clientului mai de mult. Și așa o încurcă de pe o zi pe alta, trimite bani cu întârzieri de săptămâni și luni de zile, întrebuințează o parte a banilor spre scopurile lor și când nu mai au încotro dispar din oraș și trec în alt stat, unde își schimbă numele și încep vechea meserie dela început. Unii dintre acești agenți ajung departe. Schimbă numele agenției în „bancă“, primesc depozite după cari nu plătesc însă dobândă, dau împrumuturi și fac tot felul de afaceri financiare ca apoi într'un moment de criză, când oamenii vreau să-și ridice depozitele, să declare falimentul.

Și între acești agenți-bancheri cari lucrează cu Români sunt oameni de toate neamurile: Români, Unguri, Evrei din România și Ungaria și alții. Toți știu vorbi românește și au la îndemână vre-un ziar românesc care le fac reclamă.

Știrea că „Albina“ din Sibiu a hotărât înființarea unei sucursale în New-York

a fost primită de toți Români din America cu mare bucurie. A fost însă o fatalitate că izbucnirea crizei financiare în Ungaria a împiedecat realizarea acestei hotărâri. „Albina“, cu încrederea de care se bucură nu numai la Români, ci și la Unguri și Sași, ar fi putut concentra în scurtă vreme trimiteri de bani de 20—30 milioane, mântuind în acelaș timp nenumărate zeci de mii de coroane bani românești ce se pierd prin mâinile agenților necinstiți.

Literatură și știință

Primăvara 'n sat.

Pe livada din vâlcele
Strâng fetițe vioarele;
Dinspre via cu un nuc
Se aude glas de cuc:
Cucu, cucu, cucu, cu,
Cum știți, că i-e cântecu
Cucului, pasăre rară,
Vestitor de primăvară.

— Auzi soro, zice una,
Cum ne cântă cucu 'ntruna.
Și-ar fi mai spus, știu eu bine,
Ceva, dar i-a fost rușine;
Nu de mine, ci de el,
De frumosul lei Ionel.

Fetele n'au mai strâns flori,
Cum au strâns adineori;
Ci părea că toate 'n rând
Poart'un dor ascuns în gând.
Pân' ce una dintre ele,
Cu cercei și cu mărgelă,
Începă a cuvânta:

— Cucule măria ta!
Spune-mi anii ce-mi vei da
Până ce m'oiu mărita!

Cucu 'ncepe a cânta,
Fetele a numără,
Cu glasul lor îngeresc
Intr'un mod sărbătorec:
Unu, doi... și a 'ncetat
Vrăjitorul de cântat.
Apoi alta a 'ntrebat.
El, tuturor le-a cântat
Și toate s'au bucurat
De anii câți el le-a dat.
Și cum nu, când toate, peste
Doi-trei ani ar fi neveste!

Petru O. Orlățanu.

Sfaturi bătrânești

Mulți se adunară
La o casă într'o sară,
Unde, însă, mai era
Și-un bătrân, ce 'n pat zăcea.
Și bărbații 'ncep acuma
Mai cu risul, mai cu gluma.

Unul ce tot asculta,
Începe să zică-asa:
— Măi cumetre, iarna asta
Ii lungă, bat-o năpasta!
N'ar fi lungă, de-ai avea
Ce-ți trebuie pentru ea.
De-ai avea grâu în hambar,
Crețari mereu în șerpar.
Să ai lemne și bucate,
Să șezi numai la foc, frate.
Dară eu acuș sunt gol
Ca o țeve de pistol!

— Și eu, cumătruș, acuma
Văd că am gătat cu gluma;
Văd că toate să scumpesc
Și eu cu toate sfârșesc;
La vite n'am ce mai da,
N'am nici pe ce cumpără;
N'am nice lemne de foc,
Cucuruz în pod de loc.

Și pân' aceștia vorbea
Bătrânul 'n pat tot oftă,
Numai odată să scoală
Și 'ncepe cu vocea-i slabă:
„Copii, ascultați acuma,
Să zică și moșu una“.
Cu al său graiu răgușit
Cam acestea le-a grăit:

— Vedem cu toți, dragii mei,
Cei mari și cei mititei,
C'am ajuns o lume rea,
De cu greu poți trăi 'n ea,
Și ne-au mai dat Dumnezeu
Și anul ăl trecut rău;
Care îl vom ține minte
Multă vreme înainte;
Mai ales bietul plugar,
Ce a lucrat înzadar;
Căci ce el și-a adunat —
Pân' dă darea la 'mpărat
Lui puțin îi mai rămâne
De-a trăi de azi pe mâine.
— Dar acestea toate vine,
Nu gândiți, că din sânin,
Căci au pentruce veni.
Să vă spun, că voi nu-ți ști:
S'a stricat lumea prea tare,
Că-i o mândrie prea mare,
Căci când am fost și eu june
Era de tot altă lume.
Nu vedeai fete 'mbrăcate
Tot cu haine cumpărate;
C'atunci și-le făceau ele,
Și tot erau frumusele,
Și umblau cu cizme, frate,
Cu trei zloți și jumătate.
Dar acum pe und' te duci,
Le vezi numai cu păpuși,
Iar hainele ce le poartă
Sunt mai toate dela șatră,
C'asa umblă de gătate
De nu le mai cunoști, frate.
— Noi toți facem ceva rău,
Că uităm pe Dumnezeu.
Am uitat biserica,
Care este casa sa,
Unii cam rar intră 'n ea
Mai bine acasă-ar sta,
Sau dacă au vr'un crețar

Din douăsprezece mii de Tătari numai o mie scăpase cu viața și aceia robiți și meniți să fie vânduți în Țara-Românească și peste Dunăre. Cirezile de vite fură aduse înapoi, pe pășunile de pe care fusese rapite.

Steagul mărzacului fusese cucerit de Bibire. Nu trecuse un cias după moartea Șalgăi, și un om al căpitanului lăpușnean gonea spre Vișinești cu steagul legat de șea. Dar nu avea poroncă să-l ducă, precum s'ar putea crede, frumoasei Florica. Era însărcinat să-l deie în mâna preotului bisericii din Vișinești cu hramul Sfinților Impărați Constantin și Ileana spre a fi așezat lângă icoana lor.

Iar a treia zi după bătălie, trupul Șalgăi fu astrucat în mormântul soțului lei și la astrucare luă parte Codrul întreg precum și mare parte din Lăpușna.

Mare și adâncă fu durerea lui Gheorghiță. El pierduse în Șalga, pe lângă o mamă duioasă, un sfetnic de frunte, cu

minte ageră și iscusită. Se simțea acuma ca un vas fără cârmă.

Părintele Isaia, în urma rugămintei lui Mihu, se hotărîse să-și prelungească șederea la Gradiște. Înțelegerea cu Codrenii fusese desăvârșită chiar a doua zi după înmormântarea Șalgăi, dar Mihu dorea să nu lese pe prietenul său singur, cu jalea cumplită în care se găsea. Rămaseră deci în Gradiște până la începutul lui August când plecară la Bârlad, întovărășiți de Gheorghiță până la malul Prutului (Va urma).

Țiganul alungat.

Un Jidan voind să scoată
P'un Țigan din crăjm' afară,
Să răsti la el d'odată,
Zicând: „Ieși din crăjmă cioară“.

Dar Țiganul se opune,
Ținându-se d'un butoi,
Și-i zicea: „Te rog, jupâne,
Scoate-ne pe amândoi“.

M. din Ocna.

Fug mai bine la crâjmar,
Până slujba să sfârșește
El crețarii-și isprăvește.
Și-așa să face sărac,
Vai de el și de-al lui cap.
— Așa dar, iubiți copii,
Acum ce este veți ști,
Și de-aceia Dumnezeu
Ne trimite numai rău;
Mândria de n'om lăsa
Și de mai rău noi vom da.
Deci cu toți, cu mic și mare,
Dumineci și 'n sărbătoare,
La biserică să mergem,
Sfânta slujbă se 'nțelegem.
Și cu toți de ne-om ruga
Domnul ne va ajuta.

Să lăsăm crâjma la focul,
Căci ea ne mănă norocul,
Cu banii dați pe vinars,
Să 'mplinim un alt năcaz. *Păpară.*

Poezii populare.

Din Coștei.

Foaie verde lemn înalt,
Mândru-i șesul din Bănat,
Mandre-s fetele române,
Că se știu încinge bine,
Cu costumuri românești,
Când le vezi te prăpădești.

Foaie verde garofia,
Mândră pentru gura ta
Caii și cocia-aș da.
Dar mândruță ochii tăi,

Cari cred, că vorbești cu ei,
De i-aș ști eu că-s ai mei
N'aș da-i nici pe zece mii.

Drag mi-s fetițele nalte,
Că le cunosc de departe.
Dar mai drag lelița mică,
Că 'n degete se ridică
Și iubește fără frică.

Foaie verde strugurei,
Frumosu-i satul Coștei,
Dragi mi-s casele din dos,
Că-s cu ferestrele jos,
Poți săruta pe fereastră
Ochii negri de nevastă.

Ion Maleta.

Jalea Turcilor.

În urma înfrângerilor suferite de Turci în războiul de acum, ei văd că sunt pe cale a pierde totul. De aceea și-au luat orice speranță în puterea armelor lor. Mai nădăjduesc însă în puterea credinței lor. Astfel fiind, moșeele (bisericele turcești) din Constantinopol în decursul zilei sunt pline de Turci, cari se roagă mereu. Ba sunt unii, cari zile întregi petrec în moșee, unde fac rugăciuni, fără a mânca ceva. Aceștia zac jos pe pământ, slăbiți de foame, de unde numai alții îi mai pot scoate. — Chipul nostru ne arată cum Turcii de aceștia zac într-o moșee din Constantinopol și se roagă.

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 3 Aprilie n.

† **Clemente Aiudeanu.** În *Câmpenii* Munților-Apuseni a înmormântat la 16 Martie tribunul lui Avram Iancu, *Clemente Aiudeanu*, născut la anul 1820, ajungând astfel etatea de 93 de ani. Studiile și-le-a făcut la gimnaziul din Cluj și preparandia catolică din Sibiu. După ce a stat puțin timp învățător în Ofenbaia, Avram Iancu l-a chemat ca administrator la moșia baronului Bornemisa. Pe-atunci Iancu era cancelist la curtea de apel din Murăș-Oșorhei. Apoi izbucni revoluția din 1848. Pe Aiudeanu l-a prins Ungurii răsculați contra Împăratului și l-au făcut honved. El a scăpat însă de aceasta și s'a dus la Câmpeni, unde Iancu l-a făcut tribun (căpitan). În timpul luptelor din 1848/49 Aiudeanu a dat dovadă de multă vitejie, așa că a fost decorat cu crucea de aur austriacă și cu medalia de aur rusească. După revoluțiune a fost slujbaş, apoi învățător în Câmpeni.

Acum a închis ochii acest *tribun-învățător*, poate cel din urmă din stegarii falnici ai Regelui-Munților. Amintirea faptelor lui, ca și a celorlalți prefecți, tribuni și centurioni, mulți dintre ei *preoți*, va rămâne pururea viie în sufletele noastre, căci ei au fost pilda strălucită a Românului gata să-și jertfească oricând și viața pentru libertatea neamului său.

Pentru zidirea seminarului celui nou. E știut, că localul cel vechi al seminarului „Andreian” din Sibiu nu mai e destul de încăpător pentru tinerimea noastră, care vine să se pregătească pentru cariera de preot și învățător. Afară de aceea multe din încăperile lui nu sunt nici destul de sănătoase. Din cauzele acestea s'a hotărât clădirea unui nou local, pentru care se adună de mulți ani banii trebuincioși. Dnii profesori dela seminar s'au îndatorat a contribui pentru clădirea cea nouă cu următoarele sume: Dr. Eusebiu Roșca, dir. cu 2000 cor., prof. Dr. Bălan cu 1000 cor., profesorii Dr. V. Stan, Dr. A. Crăciunescu, V. Păcală, E. Todoran, Dr. P. Roșca, Dr. S. Dragomir, A. Crișan, I. Oțoiu și T. Popovici cu câte 600 cor., prof. Dr. I. Felea cu 400 cor., spiritualul seminarului A. Popovici cu 300 cor., medicul semin. Dr. N. Ittu cu 700 cor., învățătorul Candid Popa cu 200 cor., cu totul *zece mii de coroane*.

Pilda frumoasă a profesorilor nostri seminariali va fi urmată de sigur de toți preoții și învățătorii nostri, cari și-au câștigat cunoștințele trebuincioase carierei lor în acest institut de cultură națională creștinească.

„Ardeleana” din Orăștie pentru biserica și școala din Orăștie. Dela 1888 încoace, biserica din Orăștie a primit până la finea anului 1910 cu totul suma de 66 mii 76 cor. ajutor dela banca românească din Orăștie. Ajutorul acesta a făcut cu puțință susținerea școlii românești de-acolo.

Jubileul de 25 de ani al „Bistrițanei”. Banca *Bistrițana* din Bistrița și-a serbat jubileul de 25 ani, decând a fost înființată. Cu acest prilej a înființat o *fundatiune de cinci mii coroane*, cu numele *Fondul Gavrilă Manu și M. Mihailaș*, venitele căruia să se dea ca ajutoare pentru meseriași și comercianți români.

Protopopiat nou românesc gr.-cat. S'a înființat în Brașov, unde nu era până acum. În fruntea lui a fost numit părintele *Moise Brumboiu*, până acum paroh în Tohanul-vechiu (comit. Făgărașului).

Primar al Bucureștilor a fost ales de consiliul comunal dl *Grigore G. Cantacuzino*. Dl Dr. Istrati, profesor universitar, care fusese înainte primar, și-a dat demisia. Noul primar a declarat, că el se va ocupa îndeosebi de regularea străzilor din părțile marginase ale Bucureștilor și de eftinirea traiului.

† **Generalul Nicolae Popovici** din armata română a murit la 14 Martie în etate numai de 52 de ani. A fost unul dintre cei mai buni ofițeri ai armatei române și moartea lui e pierdere simțitoare.

Vico Mantegazza în București. Pe când mulți dintre gazetarii francezi și-au vândul peana Bulgarilor și Rușilor scriind împotriva României în conflictul româno-bulgar, frații nostri Italiani ni-au luat dela început apărarea, cum fac de altminteri și decâte-ori e vorba de asupririle, ce le suferim în Ungaria. Cel mai vestit gazetar italian, dl Vico Mantegazza a venit săptămâna trecută la București, ca să cunoască mai deaproape pe Români. Acest vrednic Italian e decorat de Regele Carol cu „Cordonul coroanei României”. După sosirea lui, a fost sărbătorit cu multă căldură de către ziaristii români.

O idee bună. Comuna *Șimleu Silvaniei* e oraș. Organizația de oraș o costă pe fiecare an peste o sută de mii de coroane, așa că bieții oameni de-acolo trebuie să plătească un arunc de peste 80 la sută. O seamă de binevoitori ai locuitorilor au pornit o acțiune (muncă) pentru a prefăce orașul în comună rurală, adică sat, când cheltuielile administrației ar fi numai de vre-o 30 de mii de coroane. În felul acesta oamenii ar scăpa și de arunc și de mulțimea veneticilor încuibați la o primărie orășenească.

Legile de dare votate anul trecut nu se vor pune în aplicare înainte de 1 Ian. 1916. Guvernul are nădejde să trăească până în anul 1915, când ar fi să se facă alegeri nouă. Prin legile de dare votate a nemulțumit multă lume, de aceea nu vrea să se prezinte în fața alegătorilor supărați. Asta e o nouă dovadă, că în Ungaria nu se votează legi, ca să se țină. Curată mișelie.

Ajutoarele rezerviștilor. Pentru ajutorarea rezerviștilor concentrați s'au făcut înainte de Crăciun colecte în întreaga monarhie, strângându-se 400 de mii de coroane. După aceea încă au mai sosit bani, așa că s'au strâns cu totul un milion (o mie de mii) de coroane. Cele 400 de mii s'au împărțit la Crăciun, celalalte 600 de mii pe la mijlocul lui Februarie, dându-se soldaților comandați la paza graniței, a trenurilor și pentru alte lucruri deosebite câte 10 coroane, celorlalți câte o coroană 70 bani.

Adunarea generală a „Luminii”. Afară de „Cassa de păstrare din Săliște”, noi Români mai avem o singură bancă, cuprinzând în statutele ei hotărîrea, că din venitul curat *trebuie să se dea* în fiecare an o sumă anumită pentru *scopuri de binefacere*. Banca aceasta e *Lumina* din Sibiu, al cărei președinte e părintele-ase-sor *Nicolae Ivan*, iar director executiv dl căpitan penzionat *Pantaleon Lucuța*. Anul acesta venitul curat a fost de ceva peste

50 de mii cor. După ce s'a dat suma cuvenită ca dividendă acționarilor, din rest s'au dat aproape 10 mii de coroane, adică *a cincia parte* din întreg venitul, pentru fondul cultural al arhidiecezei, din care se susțin școalele amenințate.

O astfel de bancă trebuie sprijinită de toți Români, căci sprijinesc nu numai dezvoltarea noastră economică, ci și pe cea culturală în măsură mare.

De dragul păcii au plecat câteva sute de milioane de coroane dela noi în Germania. De-acolo se vor rentoarce în formă de tunuri și submarine (corăbii de războiu, care umblă și sub apă).

Rămășițele de dare. Criza de bani din cauza anului trecut rău pentru plugari și rău apoi și pentru meseriași și negustori o simte și statul. După rapoartele trimise de administrațiunile financiare (direcțiile financiare), din anul trecut au rămas *peste o sută de milioane coroane dări neplătite*. Nu e mirare, că poporul nu mai răzbește, mai ales când e lipsit de orice drept și banii îi mănâncă „domnii”.

Târgul de oi al Sibiului. Reprezentanța orașului Sibiu, în ședința ținută la 31 Martie n., a hotărît a se adresa la ministrul de comerț, cu rugarea ca să permită schimbarea târgului de oi cu o săptămână mai înainte, adică în zilele din 19—21 Aprilie n., în loc de 26—28 Aprilie n. Aceasta cerere a făcut-o reprezentanța orașului cu considerare la sărbătorile Paștilor noastre, cari cad tocmai în zilele din 26—28 Aprilie.

Aducem aceasta la cunoștința cetitorilor nostri spre orientare. Iar despre hotărîrea ministrului vom anunța îndată ce vom primi înștiințare.

Proiectul militar al guvernului Germaniei, prin care se hotărăște sporirea armatei germane, a fost primit de consiliul federal (consiliul statelor, cari compun Germania). După acest proiect, armata germană se sporește în timp de pace dela 544 mii 211 la 661 mii 176 soldați. Cheltuielile uriașe vor fi acoperite nu numai din veniturile obișnuite ale statului, ci și dintr'o contribuțiune, pe care trebuie să o dea odată pentru totdeauna orice cetățean german, care are o avere dela 12 mii de coroane în sus.

Banca săsească din Bistrița a dat din câștigul ei de peste 48 de mii cor. *peste treisprezece mii* pentru școale săsești și scopuri de binefacere.

Despărțământul Nocrich al Asociațiunii invită și pe calea aceasta, pe toți cei interesați din cercul său, la conferința economică ce o va ține conferențiarul Asociațiunii, dl Aurel Cosciuc în Nocrich, Luni în 7 Aprilie (ziua Bunăvestirii), la ora 1 după amiază. Va vorbi despre legumărit, cultura fânăului și gunoiul artificial (măiestrit). Așteptăm ca țărani nostri să se prezinte cât mai mulți din toate agenturile.

Pentru fondul ziaristilor. Din incidentul ospățului lui Vasile Boca cu Maria Mundocu din Cincul-mare, măiestrul cojocar Ioan Pascu a adunat suma de 4 cor. pentru fondul ziaristilor. Au contribuit: Ioan Techeră, Constantin Mundocia, Vasile Boca, Simion Bostia, Nicolae Vlad și Ioan Șandru câte 20 bani, Ioan Suciu lemnar 30 bani, Ioan Bordan 40 bani, Ioan Suciu 10 bani, Pavel Muntean măsar și Ioan Pascu, măiestru cojocar, câte 1 cor. Banii au fost trimiși prin administrația foii noastre.

Medicii nostri vor să se pună în grevă. În anul 1908 s'a fost votat o lege de penziune pentru medicii comunali și ceruali. Legea aceasta nu s'a pus însă în aplicare (nu s'a luat în seamă) nici până acum. Medicii au ținut o adunare în Pesta, unde au hotărât, că dacă legea nu se va aplica până la sfârșitul acestui an, se vor pune în grevă.

Dărâmarea unui balon uriaș. Viforul dinainte de Paștile catolice a smuls un balon uriaș (Zeppelin) al armatei germane și l-a trântit apoi de pământ de s'a zdrobit cu totul.

Armata germană are și aieroplane, dar ea are mai ales baloane uriașe cu cârmă. Intr'un astfel de balon pot călători 10—15 persoane. Pe luntrea balonului vor să pună acum și niște tunuri anume, din cari să împuște asupra dușmanului de pe pământ. De altminteri fabrica Krupp din Germania a fabricat și tunuri anume pentru a împușca din ele asupra aieroplanelor și baloanelor.

Hoții mari în Rusia. La căile ferate din Chieff s'au descoperit hoții de mai multe milioane. Se vorbește, că sumele furate trec de 40 milioane ruble (o rublă cam 2 cor. 50 bani).

Foc mare. În Sighișoara s'a aprins în zilele trecute magazinul de mărfuri al firmei Misselbacher, cunoscută și în satele românești. Focul a fost foarte mare și amenință și casele vecine, din cari oamenii au fugit de groază aproape desbrăcați (eră după miezul nopții). Noroc, că pompierii au scos de cu vreme niște butoaie de gaz și de benzină din magazin, altminteri s'ar fi întâmplat o nenorocire grozavă.

Mulțumită publică. Pentru procurarea unui rând de odoară bisericești au binevoit a contribui dintre creștinii noștri duși la America următorii: Mihail Berghea 50 cor., Ioan Ilisie 25 cor., George Moga, Luchian Cernea, George Berghea, Teodor Aldea, Pavel Păuceanu câte 10 cor., Ioan Jugărean 7 cor. 50 bani, Ioan Vlad, Demian Berghea, Nistor Șuha, Petru Sârghie, Mihail Țirmonea, Ilie Postea, Mihail Oprenea, George Orza, George Pușcaș, Nichie Bratu și soția sa Ana, Simion Luculeț, Nicolae Luca, George Bădilă, Simion Urzică, și Ioan Nicolae, toți din Avrigh, Dumitru Cotoră și soția Ioana, Visarion Silia și soția Elena și George Gavrilă din Porumbacul de jos câte 5 cor., Ioan Pușcaș, Pavel Tămășel, Dionisie Vintilă din Avrigh câte 2 cor. 50 bani, Gavrilă Suma din Porumbacul de jos, Toma Urcanu și Toma Constantin din Săcădate câte 1 cor. 25 b. Marinimoșilor contribuitori le mulțumim și pe calea aceasta pentru darul adus pe altarul bisericii noastre din Avrigh, rugând pe bunul Dumnezeu să le dea sănătate și viață îndelungată și fericită, ca cu bun spor veseli și sănătoși să se întoarcă la vetrele lor. Avrigh, 26 Martie 1913. — *Traian Macsim*, paroh.

Omor. Doi oameni de nimic, Ion și Gligor Ciorba, slugi în Cislădie, au omorât la joc pe Ion Nicolae Radeș din Berivoli mici lovindu-l cu petri. Cel ucis eră o slugă harnică și credincioasă. Dar asupra familiei lui pare că zace un blăstăm, căci cu câțiva ani în urmă fusese omorât tatăl său. Atunci înnebunise de durere un frate mai mare al celui ucis. Ucigașii au fost arestați.

Gaz la Copșa-mică. Pe hotarul Copșei-mici s'au făcut sfredelituri după gaz de pământ. Din găurile făcute n'au eșit numai gaz ca la Șarmășel, ci și gazuri de benzină, ceea ce arată, că acolo pot fi și izvoare de petrol. Celce va avea vr'un loc cu izvor de petrol, se va îmbogăți, căci astfel de locuri se plătesc cu zeci de mii de coroane și și mai mult.

Urmarea înșelătoriilor unei bănci jidano-maghiare. Am fost dat și noi știre, că banca jidano-maghiară *Concordia* din Lugoș a bancrotat, aducând pe mulți oameni la sapă de lemn. Un pitar Gaspar Bücher din Lugoș, perzându-și toți banii depuși la acea bancă, s'a împușcat în fața nevestii sale.

Un tun, care se descarcă pe dindărăt. În apropiere de Berlin, niște tunari făceau deprinderi de tragere la țintă. Un tun s'a descărcat pe dindărăt, omorând pe un fruntaș și pe un tunar și rănind mai ușor pe alți doi soldați.

În groaznica nenorocire dela Crkvițe, dintre cei 6 soldați morți 4 sunt Români, și anume *sergentul Moș* din Șimand, infanteriștii *Arsenie Cătană* din Curtacher, *Cocora* din Șipotul-vechiu și *Jurca* din Gavoșdia. Ceialalți răniți vor scăpa cu viața. Ca să scoată pe morți, au trebuit să spargă stânca uriașă căzută peste baraca cu dinamită.

Un glonț amețitor. În armata Statelor-Unite din America-de-Nord se încearcă acum un glonț deosebit. Glonțul acesta se zice, că ar conține o materie, care amețește pe cel lovit de el și numai ușor, fără să-l omoare. Soldatul atins de acest glonț e cuprins de un somn adânc, din care nu se mai deșteaptă până a doua zi. Afară de aceea, celce ar primi a rană grea nu simte durerea.

Ucigașul regelui Gheorghe al Greciei, Schinas, e un Bulgar din Serres și prietin cu unul Magiaroff, fruntaș bulgar. Așa spune un funcționar turc, care a servit la poliția din Salonic.

Uraganul din America. În numărul trecut am dat o notiță scurtă despre uraganul (furtuni mari), care a bătuit în Statele-Unite ale Americii-de-Nord. După încheierea foii au venit amănunte, cari arată, că furia furtunilor a fost îngrozitoare și pustiirile de vieți și de averi mari: La Ohama au fost măturate, rase de furia vijeliei casa, unde eră telefonul și lucrau 175 de fete, o mănăstire și un cinematograf. Spitalul de copii s'a dărâmat acoperind sub ruine pe micii bolnavi. Afară de aceea au mai fost dărâmate 150 de case, 11 biserici și 11 școli. Pe lângă vânt a năvălit și trăsnet în multe case, două râuri au eșit din albie, înecând 250 locuitori. Numărul morților nu se cunoaște încă. În Ohaba s'au scos până acum 320 de cadavre de sub ruine, numărul răniților trece de o mie. În Indianopole au fost scoase de sub ruine 100 de cadavre. În Chicago au perit 150 de oameni. În Dayton-Ohio s'a dărâmat școala, omorând 400 de copii; spitalul din acest oraș a fost ras perind 600 de bolnavi. În Pittsburg au perit 500 de oameni. În Youngstown fabricile au încetat lucrul. S'au mai ivit și hoți, pe cari însă îi împușcă fără milă.

Mari pagube a pricinuit uraganul și pe mare, unde s'au prăpădit mai multe corăbii.

ECONOMIE

Monilia *)

o nouă boală a pomilor.

În anii din urmă pomii nostri sunt pustiiți de o boală primejdioasă, căci face pagube uriașe. Boala, numită *Monilia*, atacă mai cu seamă merii, perii, caișii, cireșii, vișinii, prunii și piersecii; se află însă, în cazuri mai rare, și pe strugurei (rozincheni, coacăzi), gutâi, scoruși, agriși, ba chiar și pe vițele de vie și pe căpsune.

Boala e pricinuită de unele soiuri de ciuperci, pe cari învățații le numesc pe unele *Sclerotinia Monilia cinerea* (vezi figura A și B), cari atacă mai cu seamă cireșii, vișinii, prunii și piersecii; pe altele *Sclerotinia Monilia laxa* (vezi figura C), cari atacă îndeosebi caișii; pe meri, peri, scoruși trăește ca parazit *Sclerotinia Monilia fructigena* (vezi figura D și E); în sfârșit mai cu seamă pe gutâi și peri găsim *Sclerotinia Monilia Linhartiana*.

Se întâmplă însă, că pe unul și același pom trăesc ca parazite mai multe soiuri de *Monilia*, cari atacă nu numai poamele, dar îi nimicesc și mlădițele tinere, florile și frunzele.

Boala se desfășură în modul următor: Primăvara, mai cu seamă după zile neguroase și în locuri mai joase, mlădițele tinere și frunzele unor pomi, mai cu seamă ale cireșilor și vișinilor, își perd culoarea, floarea și fructul cel mic se înroșesc ca și cum ramura întreagă ar fi opărită, frunzele celelalte ale pomului rămân verzi.

Florile, cari pier, nu cad de pe pom, ci se sbârcesc și rămân uneori pe pom chiar și până în primăvara următoare, cu încetul apoi piere ramura întreagă, frunzele cele tinere se înroșesc de tot, dară cad numai cu greu de pe pom, așa că pomul astfel atacat, își arată vara întreagă urmele boalei *Monilia*.

Semnele acestea se aseamănă uneori cu semnele stricăciunii făcute de vr'un înghet; dacă privim însă mai departe pomul bolnav, vom vedea curând, că nu înghetul pricinuește pustiirea lui. Acolo, unde totuși a mai rămas câte o floare și din aceasta s'a dezvoltat fructul acesta, în curând se va îmbolnăvi și el, căci va începe să se ivească pe el mucegai sur (cenușiu), galben ori alb, după cum e soiul ciupercii. Cu mucegaiul acesta se umple curând coaja întreagă a fructului, care capătă cu încetul culoarea brună, cu pete neregulate sau cu inele rotunde.

Miezul fructului bolnav capătă culoare mai mult ori mai puțin brună și se moaie. Uneori petele ciupercii sunt în număr mic, ba de multeori lipsesc cu totul, coaja fructului însă totuși se înegrește, fructul se sbârcește și se întărește.

În cazul dintâiu, dacă cercetăm cu microscopul o bucăciță din mucegaiul de pe măr, pară, cireș, prune și caise, vedem chipul, pe care ni-l arată figura I. În miezul fructului mort se desvoltă firele (miceliul) ciupercii, și tot pe ele își dezvoltă organele sale de sporire. Din firele acestea se formează petele ciupercii (mucegaiul), cari se pot vedea și cu ochiul liber. Ele se arată ca niște ramuri scurte, cari sparg pelița fructului și ajungând la suprafață formează spori compuși din o

*) Articol primit de la comisia economică a comitatului Sibiu, unde a fost trimis din partea ministerului agriculturii.

singură celulă. Sporii aceștia se așează ca ochiurile lanțului una deasupra celeilalte (vezi figura I și II) și dacă s'au copt, se desfac și insectele, vântul ori ploaia le duc mai departe.

Dacă un astfel de spor ajunge pe fructul, care-i place, mai cu seamă la vre-un loc vătămat al lui, acolo începe să încolțească, colțul pătrunde în lăuntru fructului, aici se preface iară în fire (miceliu) și din nou produce petele de ciupercă (mucegaiu) descrise mai înainte și cari apoi din nou produc spore. În forma aceasta molipsește *Monilia* și pomii sănătoși.

Ne putem ușor închipui, că pe lângă o sporire așa de repede, milioane și milioane de spori se împrăștie în toate părțile, așa că în scurtă vreme se nimicesc pomuri întregi. Sporii cad și pe mlădițele tinere, pe frunze, muguri, ramuri, în crepăturile coajei, și acolo se desvoltă firele (miceliul) ciupercii. Ernând astfel, primăvara pe timp mai cald, neguros, se produc milioane de spore și din nou se începe viața lor după cum am descris-o.

Mai este încă și un alt mod de ernare a ciupercii. Vara cade de pe pom numai o mică parte a fructelor atacate de *Monilia*, celelalte rămân pe crengi, se sbârcesc, se înegresc, se fac tari ca piatra și capătă formă de mumie (vezi figura 1, 2, 3, 4 și 5). Astfel de mumii, cari rămân pe pomi sau cad jos și rămân acolo pe sub pomi, sunt pline de firele mucegaiului și firele acestea primăvara nu totdeauna produc spore legate în forma lanțului, ci fructul mai desvoltat al ciupercii, care are forma de urcior (vezi fig. III) și se numește Sclerotinia.

În fiecare urcior de acesta se desvoltă mai mulți săculeți în forma măciucii (vezi figura IV) și în fiecare săculețe 8 spori; aceștia au numirea de ascopore (vezi figura V). Primăvara săculeții aceștia se desfac (creapă), aruncă spori afară, și aceștia, chiar ca și spori descriși mai înainte, își continuă munca lor de nimicire.

Cunoscând decurgerea boalei și felurile moduri de molipsire, va fi ușor a ne apăra împotriva ei.

1. Să nizuim cu tot dinadinsul ca să împedecăm vătămarea (rănirea) fructelor. Să îngrijim dar înainte de toate ca insecte (goanje, omide) să nu supere pomii și pentru aceea se pustiim insectele în tot chipul.

2. Fiecare fruct bolnav trebuie numai decât adunat, cum se ivește pe el mucegaiul, deasemenea trebuie adunate fructele uscate ca mumiile cari sunt pe pomi sau sub pomi și toate îngropate adânc în pământ.

3. Pomii în fiecare primăvară trebuie curățiți de crengile și părțile uscate, de florile uscate și crengile cu curgere de cleiu; acestea trebuie arse cel mai târziu până la sfârșitul lui Februarie.

4. Poamele uscate ori putrezite și rămase din anul trecut pe sub pomi, trebuie adunate cu îngrijire și arse sau îngropate adânc, pământul pe sub pomi trebuie săpat sau presărat cu sulfat de fier (calaican, piatră verde).

5. Primăvara înainte de-a da mugurii, trunchiul pomului trebuie spălat cu o soluțiune de piatră vântă de 3%, de acetat de cupru de 3% sau de calcium bisulfat de 5%; tot cu soluțiunea aceasta stropim și coroana pomului.

6. După ce au dat mugurii înainte și după înflorirea pomilor, mai cu seamă după negură mai mare, pomii trebuie stropiți cu zeama bordoleză de 2% (cu piatră vântă

nătă ca la viie) ori făcuți cu praf de floare de pucioasă.

7. După ce a trecut floarea, trebuie tăiate ramurile moarte și vestejite și acelea cari ar fi flori uscate, pentru ca pomul să fie tot curat.

Se înțelege de sine, că apărarea aceasta să o săvârșească fiecare cu cea mai mare băgare de seamă în interesul său propriu și să tragă laure aminte și a vecinilor săi asupra apărării împotriva boalei, căci altminteri pomii s'ar molipsi de nou.

Hermann Kern.

Știri economice.

Împărțire de pomi pădureți. Sosindu-ne astăzi încunoștiințarea administrațiunii școalei de pomi din Turda, că, la dispozițiunea ministerială, ne va trimite zilele acestea 10 mii pomi pădureți, din

cari 10,00 meri, 1000 doucin, 5000 peri, 1000 gutui și 1000 caiși, vestim obștea noastră din comitatul Sibiu, că pe acești pomi pădureți îi împărțim, doritorilor de ai planta, în mod gratuit, cu începere de Vineri, 29 Aprilie n. c. Ei să pot lua în primire dela custosul Reuniunii noastre, dl Andreiu Teodor, grădinar (Strada Theresian Nr. 14). La împărțire vor avea întâietate membrii Reuniunii. Sibiu, 2 Aprilie n. 1913. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”. Pantaleon Lucuța, președinte. Vic. Tordășianu, secretar.

Târgul de țară din Beclean (comit. Solnoc-Dobâca) nu se va ține anul acesta la 5 și 6 Aprilie n., ci la 9 și 10 Aprilie c. n. nou.

Târgul de oi în Sebeșul-săsesc se va ține în 6, 7 și 8 Aprilie n. 1913.

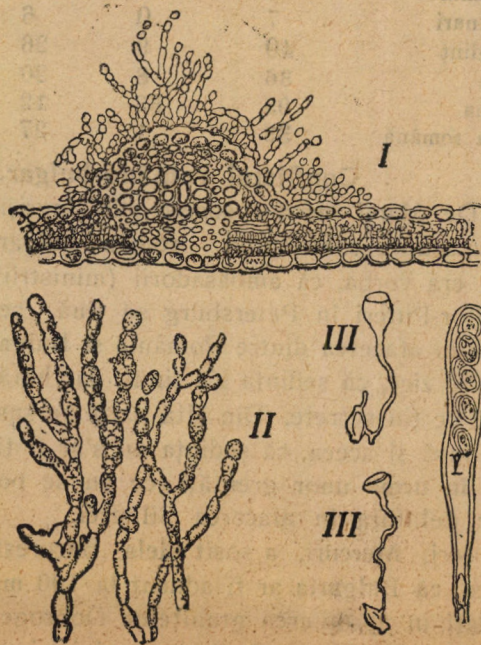

Figura 1. Diferitele feluri de dezvoltare a ciupercii *Monilia*.

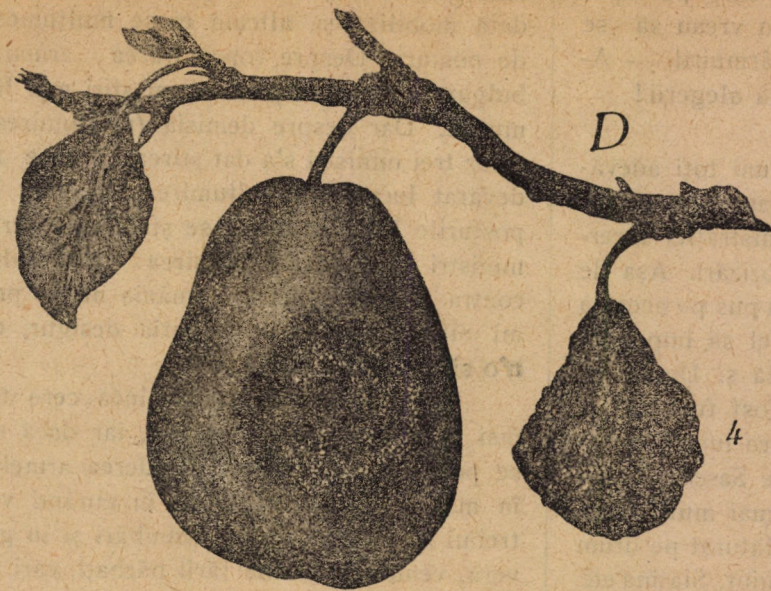

Figura 3. Pere atacate de *Monilia*. 2/3 din mărimea naturală.

Figura 4. Caise atacate de *Monilia*. 2/3 din mărimea naturală.

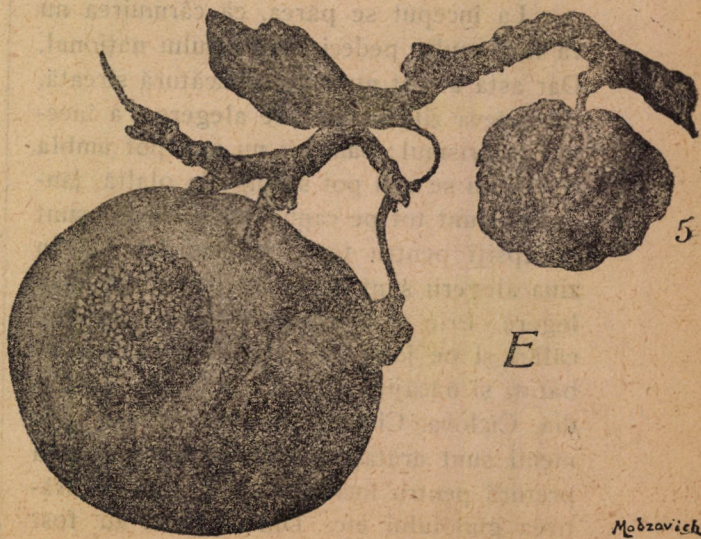

Figura 2. Mere atacate de *Monilia*. 2/3 din mărimea naturală.

Figura 5. Cireșe atacate de *Monilia*. 2/3 din mărimea naturală.

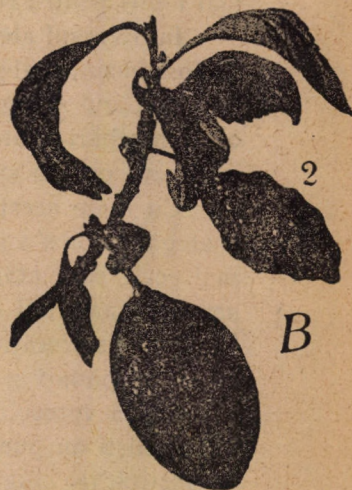

Figura 6. Prune atacate de *Monilia*. 2/3 din mărimea naturală.

Ultime știri.

Alegerea dela Sasca.

Candidatul partidului nostru național, dl Dr. Aurel Vlad, a căzut. El a primit 538 voturi, iar păcătosul de Korkán 651 voturi. — Renegatul Korkán a putut însă câpăta cu câteva voturi mai mult numai în urma celor mai mari amenințări asupra alegătorilor.

Acesta e rezultatul luptei dela Sasca. Românii cum se cade s'au purtat vrednic. Numai alegătorii străini, slujbașii și Românii din comunele cari sunt atârănătoare dela societatea ce ține calea ferată de-acolo, au votat cu sluga guvernului. Preoțimea întreagă a fost cu candidatul nostru. O singură uscătură s'a aflat, care e preotul gr-cat. din Mărcina. El a votat cu Korkán.

La început se părea, că cârmuirea nu va face multe pedeci candidatului național. Dar asta a fost numai o apucătură șireată. Cu câteva zile înainte de alegere s'a început terorismul: oamenii nu mai pot umbla liberi, nu se mai pot strânge la olaltă, jandarmii sunt tot pe capul lor, oamenii sunt pedepsiți pentru toate nimicurile, iar în ziua alegerii sunt împedecați a merge la alegere. Prin toate comunele sunt jandarmi călări și pe jos și miliție. Alegătorii sunt bătuți și năcăjiți. Așa s'a întâmplat în Ildia, Ciclova, Ciuchici și alte comune. Oamenii sunt arătați și chemați de grabă la pretură pentru lucruri de nimic, ca necurățirea gunoiului etc. Din Ciuchici au fost chemați 50 țărani la pretura din Iam, unde i-a amenințat cu pedepse de câte 100 coroane. Dr. Alexandru Vaida-Voevod a fost oprit a umbla cu automobilul, iar un prăpădit i-a mai tăiat și roatele dela automobil. Amenințări cu pedepse curg pe capul vrednicilor alegători, cari nu vreau să se lase înfricați de renegații cârmuirii. — Aceste erau stările în preajma alegerii!

In dimineața zilei de Luni toți adevărații Români din cercul Sascei au pornit spre Sasca. Slujbașii administrației încercau încă cele din urmă terorizări. Așa de pildă în comuna Răcășdia au pus pe aceasta zi asentările de cai, ca astfel să împedec pe alegători acasă. Sâmbătă și Duminecă în întreg ținutul acesta a fost furtună și vânt grozav. Cu toate acestea lumea românească pornise cu totul spre Sasca. Indesebi dela Oravița a plecat mai mulți fruntași români, cărora li s'au alăturat pe drum alegătorii din Răcășdie, Vrăniut, Slatina etc.

Începându-se alegerea, președintele Zoltán Telegdy a pus la votare în rândul întâiu comunele, cari știă, că o să voteze mai mulți pentru renegatul Korkán.

În decursul alegerii partizanii dlui Vlad au fost încunjuțați și mereu înfricați de jandarmi. Când ajungeau la vot îi încurcau cu câte întrebări toate, ca numai dacă poate găsi ceva pedecă spre a-i respinge dela vot.

Cu toate acestea, partea cea mai mare a alegătorilor s'a purtat cum se cade. Numai ceice sunt atârănători de administrație, sau sunt angajați ori au neamuri angajate în slujba societății dela calea ferată (cea cu multe păduri și pășuni) au fost înfricați și siliți să voteze cu Korkán. — Alegătorii naționaliști au purtat însă o luptă dreaptă și cinstită, iar slugile guvernului au dovedit din nou sălbătăcia lor. Dar toate o să se răzbune odată, mai curând sau mai târziu.

Voturile s'au împărțit astfel:

	sunt alegători	au votat cu	
		Vlad	Korkán
Sasca montană	98	4	72
Moldova nouă	82	2	60
Padina Matei	4	0	3
Vraniu	76	47	18
Jam	64	11	36
Udvaszállás	28	0	25
Ciora	27	12	10
Berliște	33	11	10
Mircovăț	25	9	12
Rusova n.	8	1	6
Mărcina	82	53	20
Iertof	32	25	6
Vrăniut	114	22	68
Ciclova rom.	179	71	51
Nicolinț	54	16	32
Ciuchici	53	37	10
Petrilova	41	24	9
Macoviște	14	3	10
Răcășdia	132	69	50
Ildia	46	27	13
Socolar	51	19	19
Cărbunari	7	1	5
Ștepanari	7	0	6
Bogodinț	40	9	26
Potoș	36	8	20
Slatina	95	63	12
Sasca română	33	1	27

Conflictul româno-bulgar.

De Marți încoace sosesc știri îngrijitoare asupra conflictului româno-bulgar. Luni era vorba, că ambasadorii (ministrii) Marilor-Puteri în Petersburg să țină ședință în afacerea dintre România și Bulgaria. Se zice, că ședința s'a ținut, dar hotărârile se țin secrete. Din altă parte se susține însă și aceea, că ședința nu s'ar fi ținut, în urma unor greutăți, ce nu se pot ușor delătura în afacerea Silistrei.

Ieri, Mercuri, a sosit dela București știrea, că Bulgaria ar fi adunat la 100 mii soldați în apropierea granițelor Dobrogei. În fața acestor împrejurări trei miniștri români, Filipescu, Marghiloman și Cantacuzino cer, ca statul român să ordoneze îndată mobilizarea, altcum ei se mulțumesc de posturi. Despre concentrarea armatei bulgare n'au sosit până acum știri mai lămurite. Dar despre demisia (mulțumirea) celor trei miniștri s'a dat știrea, că nu e adevărat lucrul cu mulțumirea. Ei stau la posturile lor. Una însă se știe: acești trei miniștri sunt pentru pornirea războiului contra Bulgariei, dacă România nu va primi Silistra, pe care Bulgaria desigur, că n'o să o dele de bună voie.

Poporațiunea României încă cere tot mai tare lămurirea lucrurilor, iar dacă nu se poate altcum, atunci prinderea armelor în mână. Ba se crede, că în curând vor trebui să se facă unele schimbări și în guvern, venind la cârma țării bărbați, cari să fie mai cu putere în ceea ce vreau să facă.

Bombardarea Scutarilor.

După cum se știe, Marile-Puteri au oprit pe Muntenegrini a mai bombardarea Scutarilor. La început regele Muntenegrului, Nichita s'a supus. Dar în zilele acestea el a dat din nou ordin să bombardeze orașul. — Văzând aceasta Marile-Puteri, ele s'au înțeles ca să trimită toate câte 2—3 corăbii de războiu, cu cari să șilească Muntenegrul, ca să înceteze bombardarea. La aceasta demonstrație s'au învoit toate Marile-Puteri, trimițând îndată corăbiile numite. Rusia, însă a declarat că consimte cu demonstrația Marilor-Puteri, dar ea nu trimite nici o corabie. Cine se mai poate, deci, mult îndoi, că la spatele Muntenegrului nu stă Rusia? E drept și aceea, că Muntenegrinii sunt tare nesocotiți în ținuta lor, dar tot nu e prea de crezut, că ei să nu știe ce însemnează a nu da ascultare dorinței Marilor-Puteri.

Poșta Redacției și a Administrației.

Demian Anca, F. Scrisoarea am predat-o firmei numite, de unde credem că vei primi răspunsul dorit.

Petru Cliciovan, Costei. Așteptăm trimiteră fotografiilor numite.

T. Mercea. Ți-am trimis răspuns în scris.

Marioara Muntean. Acelaș răspuns.

Simion Basarabă, Mesici. De aici foile merg în toată regula. De acum încolo vom lega deosebit comuna D-Voastră.

Ioan Nan, Rășnov. De aici e totul în rânduală. Foile cerute s'au trimis dimpreună cu scrisoare.

Toma Neagoe, M. S'a îndreptat greșeala.

Nicolae Ludoșan, Mostar. Foaia merge de aici în toată regula. Trebuie că pe acolo să perde.

Abonatul 12654. Numărul neprimut s'a trimis din nou.

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după calendarul vechiu).

25 Martie: Bozovici, Hasmașul-Lăpușului, Lăpușul-românesc.

26 Martie: Crasna.

28 Martie: Cuciu, Măgheruș.

29 Martie: Uioara.

30 Martie: Halmagiu.

31 Martie: Bațon, Vârșeț.

1 Aprilie: Agribici, Borgo-Prund, Ciuc-Sepviz, Debrețin.

3 Aprilie: Făget, Porumbacul-inf.

4 Aprilie: Biertan, Galgo, Hodoș, Sabăd.

5 Aprilie: Câmpeni.

6 Aprilie: Halmagiu-mare, Sântă-Măria.

7 Aprilie: Buza, Chichinda-mare, Chisineu, Gilău, Sărmașul-mare.

8 Aprilie: Moldova-veche, Olpret.

10 Aprilie: Boroșsebeș.

11 Aprilie: Arcid, Argiehat, Ațel, Beacăș (Gheorghio), Caransebeș, Macfalău, Mező-Erked, Moșna, Orczidorf, Panciova, Periamoș, Racoșul-de-jos, Sâmbăta-de-jos, Sebeșul-săsesc, Turda.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

Loc deschis.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra renumitei fabrici de lumini și săpunuri Meltzer din Sibiu. Aceasta firmă e una dintre cele mai de frunte în țara întreagă. Cumpărătorii sunt serviți cât se poate de prompt și conștiențios. Mai cu seamă lumini pentru sărbătorile Invierii, se pot cumpăra cu prețurile cele mai ieftine, dacă se provoacă la aceste rânduri, cetite în „Foaia Poporului“.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra mașinilor și motoarelor de benzin dela fabrica Adam, al cărui reprezentant pentru Transilvania e dl Ioan Schieb, conducătorul Hotelului Bonfert din Sibiu. Vezi inseratul din foaia de azi.

De arădat sau de vânzare.

În comuna Mezőszentjakab să află de arădat eventual de vânzare o cârcimă împreună cu prăvălie și edificiile laterale precum și o grădină plantată cu pomii în mărime de 1 jugăr. 965 1—2

Informații mai deaproape se primesc dela firma: Salamon Farkas și cons., Aranyos-Gyères, comit. Torda-Aranyos.

Un servitor

deștept și cu purtare bună, se primește la „Tipografia Poporului“ în Sibiu.

„TRANSSYLVANIA“

Bancă generală de asigurare mutuală a. c. g. l.

INVITARE

960 1—1

la **Adunarea generală ordinară** a membrilor băncii de asigurare „TRANSSYLVANIA“ a. c. g. l.

care se va țineă **Duminecă, în 13 Aprilie n. a. c. la 3 ore p. m.** în sala de ședințe a comunității orașenești (Magistrat, Strada Măcelarilor Nr. 2).

OBIECTE DE PERTRACTAT:

1. Raport de gestiune asupra anului de afaceri 1912.*)
2. Raportul consiliului de supraveghiere asupra conturilor încheiate și a bilanțului.
3. Intregirea direcțiunei.
4. Alegerea consiliului de supraveghiere.
5. Eventuale propuneri.
6. Sortirea obligațiunilor fondului de întemeiere.

*) Raportul de gestiune se distribuie la dorință membrilor din 5 Aprilie a. c. începând la direcțiunea institutului.

Sibiu, în 30 Martie 1913.

Direcțiunea.

Activ		Bilanț la 31 Decembrie 1912		Pasiv	
	K f				K f
Cassa în numărar	K 32.879.53			Fond de întemeiere fl. 300.000	600.000—
Depuneri la cassa de păstrare și la cea post.	7.175.55			Rezervă de premii s. I.	K 139.595.82
Depuneri în giro-conto și depoz. în numărar	11.828.47			Rezervă de daune s. I.	22.797.58
Dep. spre fructificare p. res. de prem. restit.	77.950.26	129.833.81		Rezervă de premii s. II.	K 1.592.476.38
Titli de întemeiere neemiși		146.200—		Transport de premii s. II.	38.394.05
Titli rambursați		46.800—		Rezervă pentru decesuri anunțate	7.895—
Efectele fondului general	K 701.287.50			Rezervă pentru diferențe la curs	5.000—
Efectele fond. de garanție	75.128.50 K 776.416—			Rezervă de premii s. II. în depozit la societăți de reasigurare (cess.)	83.523.68
Interese curente	9.695.30	786.111.30		Fond de penziuni	203.917.72
Efectele fondului de penziuni	200.341.50			Avans pe efecte	49.000—
Dep. spre fructificare ale fond. de penz.	3.576.22	203.917.72		Creditori diverși	4.774.42
Realități: Edificii în Sibiu	609.000—			Datorie ipotecară și de cont-curent	90.539.50
„ „ Cluj	23.000—	632.000—		Interese tranzitorii ale titliilor de întemeiere	9.157.50
Imprumuturi pe polițe de asigurare pe viață		457.016.74		Interese neridicate dela titli de întemeiere	1.026—
Premii de asigurare anticipate s. II pe 1913 (cu detragerea retrocesiunilor)		4.558.78		Fond de garanție s. I.	23.944.98
Rezervă de premii s. II în depozit la soc. de asigurare (retrocesiuni)		24.668.29		Fond de garanție s. II.	50.906.19
Portofoliu de cambii și acceptate de acoperire		9.977.82		Excedent rezervat s. I. din anul 1910	10.016.72
Salduri și numărare la reprezentanțe s. I.		156.146.55		Excedent rezervat s. I. din anul 1911	8.973.33
Salduri și numărare la reprezentanțe s. II.		117.265.53		Excedent rezervat s. II. din anul 1910	2.953.40
Valori de incasso nelncurse în portofoliu		9.041.93		Excedent rezervat s. II. din anul 1911	4.439.24
Debitori: Societăți de reasigurare, spese de achiziție și diverși		192.950.11		Excedent s. I. din 1912	10.035.76
Avansuri la inspectori		11.887.69		Excedent s. II. din 1912	2.449.58
Mobile, table de agenturi, tipărituri și plăci de asigurare		21.322.54			
Instalații electrice		3.117.74			
		2.952.816.75			2.952.816.75

Percepțiuni		Contul profit și pierdere secția I. (foc) pe 1912		Erogațiuni	
	K f				K f
Premii după detragerea stornărilor	459.202.42			Premii de reasigurare	148.939.48
Competințe după detragerea stornărilor	25.867.19			Daune solvite și spese de prețuire, după detragerea părților de reasigurare	100.245.36
Rezervă de premii din 1911	K 121.433.66			Rezervă de premii pe 1913	K 139.595.82
Rezervă de daune din 1911	19.925.24	141.159.50		Rezervă de daune pe 1913	22.797.58
Interese după efecte și depuneri	4.103.99			Salare, spese, tipăr., sp. de călătorie, insert., porto, localuri pt. birouri etc.	71.233.20
Venite dela case	1.506—			Spesele și salarele reprezentanț. principale	28.492.60
Venite diverse	1.403.94			Amortizare din mobilier	K 774.26
				„ din pretenziuni dubioase	1.054.92
				„ din spese acauiziționale	24.862.80
				Ajutoare la pompieri	1.015—
				Contribuiri la cassa bolnavilor	475.48
				Contribuiri la fondul de penziuni	2.899.78
				Interese după împrumuturi lombard.	1.481.63
				Contribuție	4.352.13
				Proviziiuni	47.177.91
				Spese de organizare	13.697.08
				Perderi de curs la efecte (bilanțate)	3.027.25
				Interese după titli de întemeiere	K 11.034—
				Excedent pe 1912	10.035.76
		633.242.04			21.069.76
					633.242.04

Percepțiuni		Contul profit și pierdere secția II. (viața) pe 1912		Erogațiuni	
	K f				K f
Premii după detragerea stornărilor	471.468.42			Cazuri de deces achitate	K 175.022.67
Competințe după detragerea stornărilor	7.481.70			Asigurări de dotă achitate	32.000—
Rezervă de premii din 1911	K 1.538.674.48			„ cu termen achitate	97.924—
Premii tranzitorii din 1911	36.050.75	1.574.675.23		„ de rente viagere achitate	759.84
Decesuri anunțate din anul 1911	22.700—			Rezervă pentru cazuri de deces anunțate	7.895—
Premii de reasigurare anticipate pe anul 1913	4.558.78			Rezervă de premii pe 1913	K 1.592.476.38
Interese după efecte	28.293.32			Premii tranzitorii pe 1913	38.394.05
Interese după împrumuturi pe polițe și depuneri spre fructificare	28.603.53			Premii de reasigurare anticipate din anul 1911	4.102.50
Venite dela case	34.660.62			Premii de reasigurare achitate	19.730.89
Venite diverse	1.303.30			Proviziiuni de achiziție	16.340.12
				Proviziiune de incasso	13.805.56
				Oscare la medici	9.644.38
				Polițe răscumpărate	23.448.05
				Premii restitate	6.622.98
				Interese după împrumutul ipotecar	2.724.59
				Spese acviziționale	22.472.41
				Salare, spese tipărituri, spese de călătorie, insert., porto, localuri pentru birouri etc.	51.458.70
				Spesele și salarele reprezentanț. principale	12.516.27
				Amortizare din mobilier	K 358.87
				„ din pretenziuni dubioase	287.29
				Contribuiri la cassa bolnavilor	475.48
				Contribuiri la fondul de penziuni	3.544.17
				Contribuție	5.182.21
				Spese și reparaturi la case	1.020.36
				Perderi de curs la efecte (bilanțate)	22.829—
				Interese după titli de întemeiere	K 11.034.96
				Excedent pe 1912	2.449.58
		2.173.744.90			13.469.18
					2.173.744.90

Sibiu, la 31 Decembrie 1912.

Dr. W. Bruckner

Conturile încheiate și bilanțul, confruntate cu registrele referitoare, s'au găsit în concordanță.

Sibiu, la 19 Martie 1913.

Josef Lissai m. p.

Consiliul de supraveghiere:

Gustav Meltzer m. p.

V. Thiess m. p.

Adolf Fonn sen. m. p.

Nr. 322/913

958 1—1

Anunț de licitație.

Reedificarea podului umblător, aparținător comunelor Oláhujfalu, Mártonhegy și Alsó-Árpás, să va da prin licitație publică la 20 Aprilie 1913 st. n. înainte de amiază la 9 ore. Prețul strigării 2000 cor. Vadiu 10%.

Oláhujfalu, 28 Martie 1913.

Primăria comunală.

Nr. 392/1913

957 1—1

Publicațiune.

Comuna Noui-săsesc (Szászujfalu) arăndează în 6 Aprilie n. 1913, la 3 ore d. a., **că-mara** comunală pentru **tăiat carne**. Condițiunile după învoială.

Primăria comunală.

Iohann Schneider
primarWalmen
notar

Nr. 155/913.

950 2—2

Publicațiune.

Primăria comunală Oltásósebes (Sebeşul-inf.) **esarăndează** din mână liberă **muntele de pășunat** cu circa 1400 oi apa numit „Fătu”. Prețul după învoială.

Doritorii pot veni la ofertele lor până la 8 Aprilie st. n. 1913.

Primăria comunală.

**Pe Fonn-Wiese
(câmpul Fonn)**

se exarăndează ur. câmp de 701 □ stângini.
Detailuri la

949 2—2

Dr. Medgyesi
jude cereual, Sibiu.**Un tlnăr morar**

căsătorit, caută un post potrivit la o moară mână cu ulei, benzin sau orice fel de sistem. Doritorii să se adreseze la administrația „Foi Poporului”, de unde pot primi adresa respectivului morar. Pentru răspuns a se adauge marcă de 10 bani.

947 3—3

Pentru pantofari.

La subarierul se află o **mașină de cusut de vânzare**, pe mână stângă, în stare foarte bună, MIHAIU KALLOS, Sibiu, Piața mare Nr. 14.

964 1—

CARTOFI pentru mâncare
și pentru sămănat

cu vagonul sau în cantități
mai mici, livrează pe lângă
cele mai ieftine prețuri minime

J. JOHANN KEIL, Sibiu
Piața-mare Nr. 11.

963 1—4

In fiecare săptămână sosesc

Un vagon

Orange, foarte fine, în lăzi de 160, 200, 300 și 360 bucăți;

Citroane, (lămâi), în lăzi de 300 și 360 bucăți. Prețuri foarte ieftine pentru revânzători la

Frații Kroner

904 7— Sibiu, strada Trenului Nr. 9.

Cias cu lanț!

Un cias pentru numai K 1-95.

Cumpărând o cantitate mare de ciasuri, mai jos subscria casă de export trimite: un cias aurit anker, ce merge 36 de oare fără a fi tras, cu un lanț frumos, pentru prețul de numai K 1-95, dând și 3 ani garanție în scris. Trimiterea se face cu ramburs prin

Casa de export F. Windisch

Krakau Nr. xx.

956 1—

NB. Dacă nu convine se trimit banii înapoi.

Dentist

615 28—53

VIRGIL MUNTEAN

Sibiu, strada Măcelarilor

Întrearea prin

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinți

în cauciuc și de aur cu prețuri moderate.

Un băiat

care să învețe la mașinile de tipărit, având ceva etate mai înaintată și școală bună, se primește la

Tipografia Poporului în Sibiu.

Vinuri escelente

litra cu **72 bani** și **84 bani**
la cumpărare de cel puțin 50 litre livrează

JOSEF SCHULZ, mare prăvălie de vinuri

Sibiu, Berggasse Nr. 2

(colțul stradei Șaguna sau strada Morii).

Cătră comercianți și onoratul public român!

Deoarece am fost silit a muta Prăvălia mea de Manufactură din Piața mică Nr. 11 în urma vânzării edificiului, în un local pentru mine necorăspunzător în **Strada Ocnei (Burgergasse) Nr. 3** vis-à-vis de Farmacia la Coroana, și în apropierea podului de fer, și neputând încă obține alt local potrivit în piață, sunt ferm hotărât a vinde cu prețuri de tot reduse, toate mărfurile ce le am în depozit. Derrința mea este ca cât mai grabnic să desfac totul, așa ca cel mai târziu cu 1 Mai anul curent să fiu gata. — Rog deci a grăbi cu cumpărările, în interesul propriu.

691 1—3

Cu stîmă:

Aurel Popescu.

935 4—6

A XXX-a

Loterie de stat de binefacere

reg. ung. pentru scopuri de folos public și de binefacere. — Loteria aceasta are 14 885 de câștiguri, în preț total de 475.000 Coroane, cari să plătesc în numerar.

Câștigul principal 200.000 Cor.

Mai departe:

1 câștig principal de . . .	Cor. 30,000
1 " " " " " " " "	20,000
1 " " " " " " " "	10,000
1 " " " " " " " "	5,000
5 câștiguri à 1000 cor . . .	5,000
5 " " " 500 " " " " "	2,500

10 câștiguri à 250 cor.	Cor. 2,500
20 " " 200 " "	4,000
40 " " 150 " "	6,000
100 " " 100 " "	10,000
200 " " 50 " "	10,000
2500 " " 20 " "	50,000
12,000 " " 10 " "	120,000
14,885 " la oaltă	475,000

Tragerea irevocabil la 15 Maiu 1913. — Un loz costă 4 cor.

Lozuri se află la Direcțiunea de loterie reg. în Budapesta (Oficiul principal de vamă), la direcțiunea loteriei ces, reg. din Viena, apoi la toate oficiile postale, de dare și de sare, la toate gările și în cele mai multe trafici și case de schimb din Ungaria și țările aparținătoare Austriei.

Planul loteriei se trimite la cerere gratis și franco.

Direcțiunea ces. reg. de loterie.

Berea albă și neagră

din

Bereria dela Trei-Stejari

in SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e
căutată și se bea
cu plăcere de toți
cari o cunosc, atât
la orașe cât și la
sate.

724 99—

Oă berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, să cumpărători se înmulțesc mereu.

Bere veche ≈ transilvăneană

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că începând cu 15 Martie a. e. pun în vânzare o nouă bere sub marea, înregistrată de care poate să țină concurența cu orice bere străină, fiind foarte plăcută. — Se capătă în toate restaurantele, cărci-mele și prăvăliile, unde sunt puse placatele cu „Siebenbürger Urbräu“.

Bere veche transilvăneană
— (Siebenbürger Urbräu) —

980 4-5

Cu toată stima
RUDOLF HABERMANN
proprietar de bererie în **SIBIU**.

Onorate domnule!

Cunoscând multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Biron de informații și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri eține oricare sistem de motoare de benzină, ori de oloiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de autotomobile, pompe și fere-streie și alte recvisite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. — Il sfătuiesc deci pe fieștecare Român doritor să-și cumpere ceva să-mi scrie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc, și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20—50 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Tot felul de poame și legume, — cu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plătiți o taxă după învoială. Cu stimă:

L. Olariu

Budapest

II. Tölgyfa u. 16. II. 8.
In Buda, lângă podul Margithid.

Un vier

de un an, cu certificat, de rasa albă Mangoliță, se află de vânzare la Dumitru Mihai Nr. 223, la Șura mare (Nagycsűr). 951 2-2

Zdrențe

pentru curățirea mașinilor se cumpără cu chilo-gramul la

Tipografia Poporului în Sibiu.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcasa ung. 29,549.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**

directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări asupra vieții, asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grădinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbai de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legători — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“ dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben — Edificiul „ALBINA“.

428 49—

Prima lemne de fag pentru foc

tăietate și crepate, duse acasă, cu prețul de K 44.— per stâjin, iar 200 chilo K 6.— liferează

Ign. Melamed, întreprindere pentru tălatură lemnelor cu putere electrică

Sibiu, Kürschnergasse Nr. 17—19.

Al doilea loc de vânzare: **Markus Melamed,** prăvălie de vânzare, SIBIU, strada Gușteritei Nr. 19. 945 3-3

Prima neguțătorie mare de vinuri

Ludwig Fronius

SIBIU, Pivnița „Mönchhof“.

Fabrică de licheruri și ferbătorie de rachiuri.
Mare neguțătorie de rachiuri de Drojdii, Trevere și Prune.

Specialități: Trucă veritabilă, fierbere proprie și Romuri lamaica direct importate.

Altoi de viță.

Despre vița de vie și despre renumitul vin dedeal, vă rugăm a cere prin o carte postală **marele catalog ilustrat**

apărut acum și care se trimite ori și cui :: **imediat și în mod gratuit.** ::

Aceste vițe de vie să bucură de cel mai mare renume și se pot căpăta la proprietarii

Györgyevich & Lakatos

mari viticultori. 742 4-5

Székelyhid (Biharmegye).

Scobitor de cai.

Subscrisul mă recomand onorabilului nostru public, ca scobitor (jugăntor) pentru cai, tauri și scroafe. Am o praxă de 15 ani, de aceea iau orice răspundere pentru luerul meu.

Iacob Moldovan

940 8-3 din Gușteriță, lângă Sibiu.

Ludovic Ferencz,

RECTOR DE BARBAȚI

strada Cisnădiei Nr. 12,

recomandă p. 1, publicului

cele mai noue stoffe de primăvară și vară în mare asortiment.

noutățile 723 116

Acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și luxuoză, din care se execută după măsură cele mai moderne vestimente: Sacko, Jaqueto, și haine de damă, cu prețuri foarte moderate.

Merită atenție merită nouă de stoffe pentru gardisuri și „blazuri”, care se vând totdeauna în depozit bogat.

Ampea reverențelor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage atenția atenție a On. domni preoți și teologi absolvenți. — în cazuri de urgență confecționez un rând complet de haine în timp de 24 ore. — Elaborați pentru voluntari, cum și tot felul de vestimente de uniformă, după prescripția croștură cea mai nouă.

Ocaziune foarte potrivită

la

prăvălia de încălțăminte

Vasilie Ban, „La cisma mare roșie”
Sibiu, strada Ocnei Nr. 7
pe lângă prețuri ieftine.

Orice păpuși cu prețuri de reclamă la Crăciun de acum înainte până 10 Ianuarie 1913.

Prețurile:

668 14—

Ghete pentru copii Chevreaux și Box sau Kalv, mărimea 20—25 = K	8—4
Ghete pentru copii „ „ „ „ „ 26—28 = „	4—5
Ghete pentru copii „ „ „ „ „ 29—34 = „	5—7
Ghete pentru băieți „ „ „ „ „ 35—39 = „	7—9
Păpuși de jumătate pentru dame Chevreaux și Box sau Kalv „	4—14
Ghete înalte pentru dame „ „ „ „ „ „	8—14
Ghete de lucru pentru domni, tari, esecție în Kalv sau piele de vichs „	7—
Ghete pentru domni cu gumi sau băieri, în Chevreaux sau Box „	9—50
Ghete pentru domni cu bumbi sau Ideal „ „ „ „ „	10—
Ghete pentru domni Kobrak „ „ „ „ „	14—
Ghete pentru domni Oslaria „ „ „ „ „	12—
Ghete pentru domni, formă americană „ „ „ „ „	13—
Ghete pentru domni, formă americană, cu bumbi și băieri „	16—
Ghete pentru domni, piele Antilope în toate colorile „	20—

Mare alegere în cisme pentru copii și domni.

Camași

cu 4, 5, 6, 7, 8 și 9 coroane.

Principiul meu este: Câștig puțin, vânzare mare!

În duminică și sărbători e deschis înainte de amiază până la 10 ore.

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de

734 28—

Haine pentru domni, dame, băieți, fete

și copii

**bluse, rochii, jupoane, negligés
și costume pentru dame.**

**Mare alegere!
Prețuri fără concurență!**

Cel mai mare depozit de blănării!

Strada Cisnădiei. Palatul comandei de corp.

Frații Gömöri

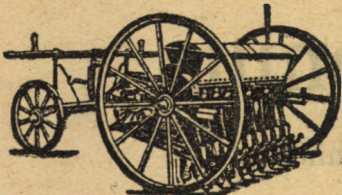
Magazin dela fabrică pentru mașini economice

Budapesta,

IX., Boráros tér Nr. 2.

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier K. & R. Jezek în Blansko.

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat răcuruz, sistemul cel mai nou, care răspunde într-o toate timpului de față.

689 19—

Mașinile de îmblătit cu motor, instalările de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma **FRAȚII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onoraților economi.

Mai departe recomandăm armătorele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunț și mai mare; cum și a se mână

Garnitură de îmblătit cu motor! deținse cu numeroase premii prime, liferă pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de îmblătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, instalări complete pentru țigări, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietriș.

Cumpărători serioși, cari se interesează cumpărătorii crăi proviziunea agentului, personal pe specia noastră, prin cererea de mașinile noastre, și cercetăm noi acasă ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinii și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

1000—5000

— coroane —

economie poate face, cine cumpără dela mine **mașini de imblătit, motoare** cu benzin sau cu oleu brut,

precum și orice fel de **alte mașini**. O garnitură folosită de imblătit, cu putere de 5 cai, cu doza 720 mm să vinde pe lângă condițiuni favorabile de plată. Motoare cu benzin dela 1/2, putere de cal în sus.

952 2—10

KMOSKÓ ISTVÁN, Sibiu,
Teresianum Nr. 11.

Atențiune!

50,000 părechi de ghetă.
4 părechi de ghetă numai cor. 9.—

Din cauză că mai multe fabrici mari au încetat plățile, am fost încredințat a cheltui o mare cantitate de ghetă dânc sub prețul de fabricare. Deci eu vând fiecăruia 2 părechi ghetă cu șinoare, pentru domni și 2 părechi pentru dame, de piele brună sau neagră, galosată, cu talpă bătută cu cuie, foarte eleg. fașonul cel mai nou, mărimea conform numărului. Toate 4 părechile costă numai K 9.— Trimiterea per rambursă

S. LUSTIG, export de ghetă

Neu-Sandez, 54/p, Austria.

Schimbul e admis sau banii retour.

959 1—

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspândesc pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop se oferă indeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI”.

Informații să dau și comande să primesc la administrația FOAIA POPORULUI

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în secrete adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atruși și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri bine-voitoare, sincere și emănate în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cineva cărui oamenii să-i și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere măcarile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste năozuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiencios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a simți și morburilor ce deja eventua există atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e instituitul renumit în toată țara al Dr.ului **PALOCZ**, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum-kört 18), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului să curăță, nervii să se întărească, tot organismul să se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletesti să se liniștesc.

Fără costurbarea ocupațiilor zilnice dr. **PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodel lui propriu de vindecare alături și casurile cele mai negleșite, ranele sifilitice boalele de țevă, beșică, nervi și șira spinării, înecăturile de confuzie a minții, urmăriile enanției și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotență), vătămăturile, boalele de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei o sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea ce privește cura, de cărtarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din ori ce cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere se va da răspuns amănunțit — ase discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns foarte alături numai marca de răspuns.) Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fiecăruia. Institutul se îngrădește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminică până la 12 ore a. m.) 780 15—

Tratament și cu **Salvarsamul Ehrlich 606.**

Adresa: Dr. **PALOCZ**, medic de spital, specialist, Budapesta IV., Muzeum-kört Nr. 18.

Atelier de curelărie, șelărie și cofetărie

ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Strada Cisnădiei 45. SIBIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vânat) permanent în deposit. 62 62—

Toate articolele din brânsele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.

Comande prin postă se efectuează prompt și conștiencios.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela solurile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toluri) de cai și cofere de călătoria.

Mare atențiune!

Sam. Wagner.

Prima turnătorie de fer Sibiană, Fabrică de mașini agricole, Atelier de mori și prăvălie de fer.

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul seu asortiment de tot felul de **motoare** dela **prima fabrică**, dela cel mai mic și până la cel mai mare; asemenea și **mașini de treerat** din renumita **fabrică Hofherr** dela cea mai mică și până la cea mai mare; numai puțin recomandă și tot felul de articole pentru edificări precum:

Cement de Portland și Roman din Becoin, Traverse, Trestie, Carton câtrănit pentru învâlit, **Pânză de sârmă** pentru îngrădit, precum și ori ce fel de ferărie aparținătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanție cu prețuri foarte moderate și condițiuni de plată avantajoase

Nu vă grăbiți a comanda din alt loc, — până nu veți vizita prima linie aceasta mare și bine asortată fabrică.

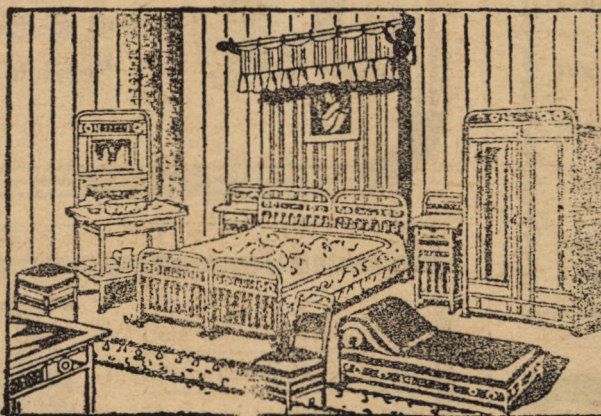
Efectuarea se face prompt și conștiencios.

581 47—

Feriți-vă stimai agricultori a nu cumpăra imitații și vă feriți de escroci.

Mobile în toate stilurile, cea mai solidă executare moderne

334 25—

pe lângă garanția recomandă

Emil Petruțin

fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătură în întreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărate.

Primesc și execut toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi.

Prin aceasta fac cunoscut onoratului public, că în Sibiu, strada Gușteritel Nr. 56 și în colțul stradel Lămpășului (Laterngasse) Nr. 1 am deschis un

atelier mehanic

aranjat modern și cu putere electrică. Pe baza cunoștințelor mele, ce mi le-am câștigat aici și în străinătate în decurs de mai mulți ani, mă aflu în poziția de a putea executa orice lucru, ce se ține de acest fach, în mod precis și ieftin, mulțumind chiar și cele mai mari pretensiuni. În atelierul meu, care e aranjat cu cele mai nouă mașini după sistemul cel mai modern, se primesc: executarea și repararea de instrumente fizice, pentru medic și ingineri. Reparaturi și montări de motoare pentru automobile de benzin, gas și petroleu, precum și alte mașini de acestea. Esecutarea de diferite instrumente fine, lipirea cu autogen, poleirea metalelor cu aramă, argint etc. etc. Primesc și executarea de invențiuni nouă, ce se țin de acest fach.

Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin al onoratului public, semnez cu toată stima

Albert Lieblich.

932 4—52

MILIOANE
folosesc contra
TUSEI
răgușelei, catarului, flegmei, ca-
tarului bronchial și de gât
Caramellele de piept
ale **Kaiser** cu
lui „Trei brazi”
6100 atest-te dela medici și privați,
bătărite pe la noștrul public, garan-
tenză succesul sigur.
Bomboane foarte bune și gustoase.
1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani.
Se capătă în toate apotecile, drogueriile și
prăvăliile de coloniale mai de frunte.

Țâțâni cel mai bun
= fabricat =
se pot cumpăra foarte 948 3 3
avantagios și ieftin la
ANDREAS RIEGER,
prăvălie de fer în SIBIU.

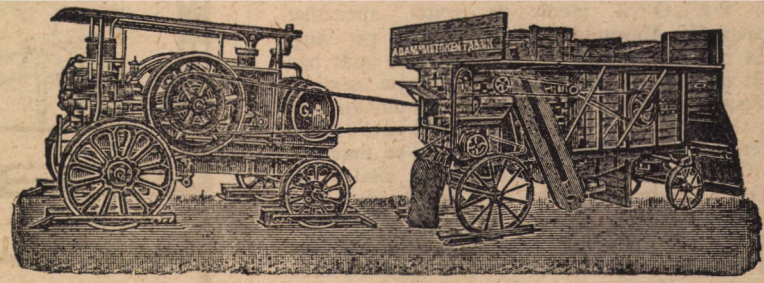

Bioglobin
Beutură esecelentă
și cu gust bun, care
produce sânge. —
Recomandată de
medici contra bo-
lei de anemie,
lipsă de sânge,
nervositățe, re-
convalescență.
Influințează pro-
ducerea sângelui, întărind muschi și nervii,
dă apetit fără a avea ceva urmări neplă-
cute asupra stomacului sau la dinți.
Prețul unei sticle mari Cor. 3.50, una
mică Cor. 2.—. Se capătă în toate notecile.
Depozitul principal la:
GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiu. 591 43—

Arhitectul dipl.
LUDOVIC GABANY
SIBIU (Nagyszeben) Kirchengasse 1
proiectează
case de locuit, edificii economice și alte
clădiri, —
preia controlarea și întreprinderea ori căror
edificii, —
transformarea și renovarea caselor vechi,
prețuiri, —
și servește oricui, cu orice fel de stat în afaceri
de clădiri. — 955 2—3

„NEGOL”,
acid reformativ pentru spălat.
Un nou fabricat din patrie!
Produs cu mare ușurință haine curate!
Garantat liber de clor și de alte sub-
stanțe păgubitoare hainelor!
De aceea cea mai mare cruțare a hainelor!
Folosindu-se acest mijloc se cruță mult
timp și lucru!
„Negol” e patentat și se află de
vânzare, în toate prăvăliile de colo-
niale, în pachete de câte 30 bani,
sau la 92 4—5
Fabrica de lămini de stearină și săpun
Sibiu-Nagyszeben

Institutul de asigurare
„TRANSSYLVANIA”
Strada Cisnădiei 5. SIBIU Strada Cisnădiei 5.
recomandă
Asigurări împotriva focului
pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recu-
noscute de cele mai eține, și în cele mai favorabile condiții, cum și
Asigurări asupra vieții
(pentru învățători confesionali și preoți români gr.-or. și gr.-cat. avantajii
deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a
capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copii, asigurări pentru serviciul mi-
litar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câștig de 40% garantat și cu
restituire de 30% interese și asigurări pe spese de înmormântare.
Sumele plătite pentru **pagube de foc** până la finea anului 1911 K 5.275,798.23
Capitale **asigurate pe viață** achitate „ 5.146,556.36
Starea asigurărilor cu foc K 127.763,744.—
sfârșitul anului 1911 } viză „ 10.931,322.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă „ 2,520,492.—
Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit gratuit, cum și orice
informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.
Prsoane versate în acuișiții, cari au legături în cercuri bune, se primesc în servi-
ciul institutului în condiții favorabile. 767 26—

La „Croitoria Universală”
I. PETRASCU
Strada Cisnădiei Nr. 30. SIBIU. Strada Cisnădiei Nr. 30.
Telefon Nr. 172.
Premiat:
Expoziția internațională de modă
Paris 1911
Grand Prix și medalia de aur.
Premiat:
Expoziția universală din
Roma 1911
Grand Premio și medalia de aur.
Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului
public, că în atelierul meu de primul rang, unde sunt ocupați
la 20 de lucrători, primesc și execut tot felul de haine, atât
civile cât și militare.
Pentru sezonul de toamnă și iarnă tocmai acum mi-a
sosit o mare alegere de stoffe engleze și indigene. Croială
cu gust și după ultima modă, garantând pentru ori ce lucru.
Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.
Sprijiniți industria română! 728 25—

La înblătital din anul
trecut s'a dovedit din
nou, că numai acel eco-
nom a putut fi deplin
mulțumit, care posedă
una dintre renumite-le

Locomobile ale lui Adam
respectiv **Mașini de înblătital cu benzină** patentate
cari sunt **cel mai bun fabricat.**
Motoarele lui Adam pentru benzină, ulei brut și gaz au lipsă de cea mai puțină cantitate din
stofa susnumită pentru ars.
Mulți industriași și economi dovedesc aceasta prin scrisorile lor de mulțumită.
Și fiindcă cererile după aceste motoare și mașini de înblătital sunt tot mai mari, **zace în inte-
resul Dvoastră propriu**, dacă cereți gratis încă acum o listă de prețuri a acestei fabrici.
Primește garanție deplină pentru înblătital curat și cea mai mare prestare de lucru. — Condiții
de plată în rate foarte favorabile.
Depozit de motoare permanente la
HANS SCHIEB, Birou tehnic
Sibiu — Nagyszeben
strada Măcelariilor Nr. 8, vis-à-vis Hotel Bonfert.
931 2—15